

15. april 2002

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

Kr. 10,-

67. årgang

Nr. 4

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
 VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
 VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

Dybwad Brochmanns livsorientering og det kristne evangelium – En oversikt og vurdering

Fjerde og siste del av Pastor Hans Bages foredrag i Bergens Presteforening

DB og Karl Barth

Vil noen kalle dette for panteisme eller teopanisme, så er det i hvert fall ikke hverken Spinozas panteisme eller Hegels eller Karl Barths teopanisme, selvom det tilsynelatende har en viss likhet med sistnevnte.

Man kan heller kalle det en bibelsk Jahvisme – en realistisk «Jeger-religion» i henhold til oversettelsen av Jahve-navnet i Exod. 3,14. Likesom Moses gikk med bud fra «Jeg er», og Kristus med bud fra selve sannheten, så mener Dybwad Brochmann det er hver sann Guds manns gjerning å gå med bud fra selve virkeligheten som personlig bevisst vilje og forsyn for å føre Guds folk bort fra alle kjøttgrytene i illusjonens forjettende land og rike, hvor all makt i himmelen og på jorden er Menneskesønnen gitt.

Likheten med Karl Barth består hovedsakelig i at også han gjør syndens problem til et spørsmål om skinn kontra virkelighet. Synden er ifølge Barth «et rov fra Gud» og består i å ta predikatet virkelig, som alene tilkommer Gud, og tillegge det som bare er skinn. Synden kan hos Barth som hos Dybwad Brochmann defineres som en stjålet virkelighet, en skinnvirkelighet, som beror på en transcendent disposisjon hos mennesket til virkelighetsforveksling. Synden er en villfarelse i erkjennelsen. – Men ser vi nærmere etter, så er likheten bare formell, idet skinnvirkeligheten hos Barth er selve den skapte synlige verden, mens den objektive virkelighet er transcendent og ikke tilgjengelig for bevisst erkjennelse. Gudserkjennelsen blir da en skjult, mytisk opplevelse, som bare kan beskrives ved nominalistisk dialektikk, hvor alle ord er og blir navn og dårlig oversettelse. At virkeligheten bare indirekte kan avspeile seg i bevisstheten gjennom lignelsen blir for Barth en absolutt hindring for bevisst erkjennelse. Mennesket har øiner, men kan ikke åpne dem, og har øre, men kan ikke bruke dem. At de så ofte skuffer oss, og at vår «bevissthet» oftest fordi vi misbruker dem, er en våken drømmetilstand har fullstendig tatt motet

fra Barth og får ham til å kapitulere og resignere i mystikken og opgi virkeligheten som utilgjengelig transcendent. Barths teologi er en falliterklæring overfor all menneskelig aktualitet.

Dette er så å si det stikk motsatte av hvad Dybwad Brochmann lærer. All mysticisme er hjemmehørende i hedenske religioner, og hvor vi møter den i kristenheten er den å betrakte som religiøs atavisme, som det er kristendommens sak å overvinne gjennom bevisst sannhetserkjennelse. Selve ordet mystikk gir et vink om dette, idet det er avledet av det greske ord *myein*, som betyr å lukke øinene. Og vår oppgave som kristne er just å overvinne den hedenske tilstand hvor vi har øine, men ikke ser, og ører, men ikke oppfatter.

Å degge for mystikken i kristendommen, det er å bli sittende fast i hedenskapet eller bane veien for nytt hedenskap. Se bare hvorledes nettop mester Eckehardt og de gamle tyske mystikere er kommet på moten igjen i den nye «tyske trosbevegelse.»

Men hele Kristi forkynnelse går ut på, at menneskene skal kjenne sannheten med en erkjennelse som er effektivt frigjørende fra lovens trelldom, fra økonomiske bekymringer, fra krig og blodutgydelse, fra voldsomhet og all annen ulykke som forvoldes ved at synden maktstjeler oss. Han nevner som karakteristisk for dem som ikke er hans disipler, at de har øine uten å se og ører uten å høre. Og at den erkjennelse han vil vekke ikke er av mystisk art, men bevisst viden, sier han med rene ord i sin klage over Jerusalem: «Visste du bare, hvad der tjener til din fred – men det er skjult for dine øine.» (Luk. 19,42: «ei egnos ta pros eirenen»). Likeså i sin siste stund, hvor han fra korset ber for sine fiender: «De vet ikke hvad de gjør»: (Luk. 23,34: «Ou gar oidasin ti poiouisin»). Her er brukt uttrykk som sikter til bevisst viden eller mangel på sådan.

Det er riktig nok at vi bare indirekte kan kjenne virkeligheten gjennom lignelsen. Og heri ligger vår transcendentale disposisjon for å gå feil i virkeligheten i samme nu vi går

feil i lignelsen. Men lar vi oss lede av en riktig oppfatning av denne, da styrer vi klar av alle illusjoner og får hendene fulle av Guds uforfalskede virkelighet.

Derfor kjenner Dybwad Brochmann ingen annen transcendent enn den som er hinsides all drøm og diktning. Deri ligger en viss formell likhet med barthianismen, for såvidt denne også transcenderer virkeligheten. Men Barth transcenderer helt og holdent og for tid og evighet, mens Dybwad Brochmann lærer at vår menneskelige virkelighet er et sammenfiltret i hinannen av sant og usant, hvor det usanne oppløser og «fortynner» virkeligheten og optar plassen for det som ennå er hinsides illusjonene. Derfor må illusjonene likvideres, for at det som er hinsides dem kan komme til heder og ære som virkelighet på jorden – i overensstemmelse med Herrens bønn: «Komme ditt rike - skje din vilje som i himmelen og så på jorden». – Transcendent og immanent virkelighet skal sammenfalle for virkelighet – det er målet. Og mot dette mål avancerer vi i samme grad som det lykkes oss ved sannhetens ånd å likvidere syndens illusjon og illusjonenes synd.

Og her står vi ved den vesentligste og alvorlige forskjell mellom Barth og Dybwad Brochmann og mellom ham og tradisjonell kristendom, som i praksis følger Barth. Barths transcendent-virkelighet, som mennesket aldri når inn i før det med sin legemlige død har gjort bot på den villfarelse å være født til denne illusjonenes verden, avleder oppmerksomheten fra de aktuelle eksistensproblemer, fremkaller indifferensisme overfor de foreliggende livsanliggender – en desertørmentalitet overfor den strid som utkjemper på jorden. Er og blir den immanente virkelighet helt og holdent bare et bedragerisk skinn, så har Guds rike ingen chanser på jorden, og de kristne har intet bedre å ta sig til enn å trekke sig ut av illusjonen i god orden uten å etterlate sig positiv virkelighet, ettersom dette ikke er mulig.

Jorden er og blir da en tumleplass for løgner og Satan, døden og djevelen, så lenge der finnes pust i en nese.

Selvsagt kan hverken Barth eller noen annen trekke den fulle praktiske konsekvens av en slik desertørfilosofi. Barth har således nektet å bøye sig for Hitler i forståelsen av at et kristenmenneske likevel ikke kan la sig by hva som helst. Men denne obstruksjon mot Hitler er av kirkepolitisk art og gjelder ikke Hitlers grep på de sociale eksistensproblemer. Den side av saken ligger utenfor den tradisjonelt kristelige interessefære. Kirke og stat går hver sin vei som religion og politikk, som tro og videnskap, som transcendent og immanens. Alle jordlivets anliggender, fra politikk og økonomi til kunst og videnskap, kan anbringes i en parentes med Gud som det store minus utenfor parentesen.

DB og samtiden

Mot denne negasjon av jordelivet har Europas åndsliv alltid knurret i undertrykt eller åpenlyst protest, særlig siden renessansen. Og i våre dager har denne protest fått munn og mæle i det tyske hedenskaps voldsomme reaksjon mot tradisjonell kristendoms transcendering av all virkelighet. Herom sier dr. Kristian Schelderup i sin nye bok, «På vei mot hedenskapet», s. 93: «Alt tyder på at vi står ved et religionshistorisk vendepunkt i nutiden; tyndepunktet må flyttes fra det hinsidige til det dennesidige. Skal religionen beholde sin plass innenfor nutidens kulturliv, må det være i en form som knytter til selve den foreliggende virkelighet.»

Det ny-tyske hedenskaps protest

mot transcendering av all virkelighet reiser sig mot selve kristendommen. Dybwad Brochmann istemmer samme protest, men overfor tradisjonell kristendom, idet han gjør gjeldende at overfor Moses og Kristus er en slik protest en pleonasme. Han hevder med styrke i Jesu Kristi navn, i sannhetens og virkelighetens navn, at alle eksistensproblemer op-

står av mangel på virkelighetssans og forsvinner med sannhetens erkjennelse. De oppstår med vår virkelighetsforveksling når vi går feil i symbolene – når vi misbruker Guds og hans virkelighets navn og dyrker fremmede guder – når vi i en indifferent nominalisme lar x være lik u og seks lik sju.

All landenes ulykker oppstår når vi krenker Jahve – ham som i sannhet er

Når religion, politikk og videnskap idag gjør så rik en høst på eksistensproblemer, så er det fordi en helvedes herskare av illusjoner og trolleskap spøker i massesjelen, uten at det har lyktes å besverge dem – uten at man for alvor gjør sig umak med å avsløre dem. Men Dybwad Brochmann tar Jesus på jorden, når han sier at «sannheten skal frigjøre eder, og alle bekymringer skal falle bort når I søker det som i sannhet er verd å finne, nemlig Guds rike og hans rettferdighet.»

Sannheten frigjør – den alene gir livet pusterom. Illusjonen kveler oss, forminsker vår reale eksistensbasis, spenner tvangstrøien om oss – dens grep om sjel og samfund er hårdere enn jern og sterkere enn stål. Folkeflertall og folkeforbund står maktesløse mot illusjonen, når ikke sannhetens ånd får løsne dets kvelertak på massesjelen. Men skjer det, da faller tvangstrøien av oss – da brister «jernbåndet» om oss som i eventyret om den forheksede prins.

Og sandelig – en forhekset prins er mennesket på jorden – et Guds kongebarn – forhekset av sin egen forveksling av Guds fagre virkelighets salige godhet og nåde med illusjonens skandaløse forfalskning og bakvaskelse av Gud og mennesker.

Men innenfor og under all trolleskap er og blir menneskebarnet Guds arving og Kristi medarving til riket og makten og æren i himmelen og på jorden.

Hans Bauge

Samfunnsliv

Grunnlagt
1931

Med i redaksjonen

Sosialpsykologisk avis

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)Astrid Strømme
Indre Sædal 16
50 44 NattlandBertram Dybwad Brochmann
grunnleggerAnders Ryste
disponent og
hjelperektor
6150 ØrstaDag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754E-post: dagoj@online.no
redaktørVed innbetalinger benyttes
NB!
Postgironr.: 0532.08.40645Internett: <http://home.online.no/~dagoj/SAMFLIU.HTM>
eller direkte link <http://samfunnsliv.freeservers.com>

LEDER -

EU-BYRÅKREATURER
PÅ BÅS?

Nylig kom det frem i nyhetene at et nytt EU-direktiv som vil få store konsekvenser for Norge som EØS-land snart er på trappene.

Denne gang gjelder det vår gamle tradisjonsrike elgjakt.

Lovforslaget som vil ramme Norge gjennom EØS-avtalen, krever nemlig at viltet skal legges inn på kjølelager umiddelbart etter felling. Slaktingen må dessuten foregå på et godkjent anlegg, i tillegg til at fagpersonell må være tilstede for å avgjøre om kjøttet kan spises. Oppfylles ikke disse kravene, kan kjøttet hverken selges eller gis bort, selv om det bare er en gave til naboen. Norske jegere kan dermed ende opp med å måtte spise alt kjøttet selv.

For ikke mange årene siden ble det forbudt å slakte på gårdene, såkalt hjemmeslaktning. Dette hadde vi også holdt på med i uminnelige tider i Norge. Det var snakk om manglende hygiene og liten kontroll med kjøttet. Selv om dette hadde foregått helt siden den første gården ble etablert i Norge en gang i fortiden, er det ikke bra nok for "EU-byråkreaturene".

EU ga seg ikke med kjøttet. Nå ville de norsk fisk til livs og klaget på vannkvaliteten på fiskebrukene, noe som førte til mange anleggs endelikt. Direktivet kom altså fra EU-byråkratene, som holder til i land der vannkvaliteten i springen ikke kan måle seg med det som fantes på disse fiskebrukene.

Norske myndigheter ser ut til å kaste seg på samme byråkrati-tåpelighetene. Det siste forslaget er kommet fra Næringsmiddelkontrollen og rammer direktosalget av selkjøtt fra fangstbåtene som kommer til kai i Tromsø. Næringsmiddeltilsynet mener dette salget er uhygienisk og må derfor stanses. Selv om det har foregått i årtier uten problemer og sykdommer av noe slag, må selvfølgelig skrivebordsbyråkratene i Oslo leke EU-byråkrater (muligens som en slags trening til vi blir medlem?).

Dette er nok bare begynnelsen på kvelertaket EU forsøker å ta på Norge for å tvinge landet til medlemskap.

Jeg oppfordrer alle som har muligheten til det å protestere mot denne økende umyndiggjøringen av Norge og nordmenn.

□ DOJ

Redaktører 2002

JANUAR: Astrid Strømme
FEBRUAR: Dag Ove Johansen
MARS: Astrid Strømme
APRIL: Dag Ove Johansen
MAI: Astrid Strømme

JUNI:
AUGUST:
SEPTEMBER:
OKTOBER:
NOVEMBER:
DESEMBER:

Dag Ove Johansen
Astrid Strømme
Dag Ove Johansen
Astrid Strømme
Dag Ove Johansen
Astrid Strømme

Sommertreff 2002

VESTNES FJORDHOTELL

Tlf. 71 18 89 99 – fax 71 18 89 98

v/ Paulus Sivertsen

Prisar Sommerstevne 2002

20/7 – 25/7 2002

Vi tilbyr følgende priser:

Kr 500,- pr. person i dbl.rom inkl. frukost, lunch og middag (kr 2500,-)

Kr 600,- pr. person i enk.rom inkl. frukost, lunch og middag (kr 3000,-)

Kr 150,- pr lunch/middag for ikke-boende.

Vi håper tilbudet faller i smak.
Hilsen Bergslid.

Mrk:

For kommende stevne er Solveig M. Hanssen, Bredablikkvn. 3711 Skien stevnegeneral. Ta kontakt med henne i god tid. Program for stevnet kommer i avisen lenger frem på våren.

Fra «Fredsviljen» nr 1/2002:

Bombene mot
Afghanistan –

Av Rolf Edvin Sivertsen

Al Quaida borte. Taliban slått ut. Amerikanske styrker nesten skadefrie. Så var vel «aksjonen» vellykket?

Avisinnlegg reagerte mot protestantene. En av dem, Gunnar Stålsett, burde offentlig erkjenne sin feiltagelse. Et opprop fra kjente personer, kalt «de intellektuelle», likeså. Men ventet man virkelig at bis-

kopen skulle fornekte det kristne budskap?

Nei, fredsbevegelsen strakk nok ikke til. Som på Balkan. Og verden er fortsatt spekket med krigsmidler og med en urokkelig tro på våpenmakt. De største våpenprodusentene, USA, Russland og Frankrike, har skaffet krigsmidler også til potensielle fiender, direkte eller indirekte.

Atter en gang har vi alle tapt. Og vi bærer alle ansvar for at diplomati

bygget på våpenmakt avløses av fredsskapende diplomati. Størst ansvar har de regjeringer som bygger sin sikkerhet på atomvåpen.

Vi vil gjerne minne om at det ble meldt om tørke og hungersnød flere måneder før den 11. september. Afghanistankomiteen i Norge og de store hjelpeorganisasjonene advarte mot at bombingene ville hindre deres hjelpeinnsats og dermed forverre den akutte krisen for 4 millioner som var truet av sultedød. Fredsviljen fortalte om dette og støttet denne aksjonen i hefte nr. 3, som kom ut helt i begynnelsen av september.

Særlig barn var truet. Hvordan det gikk, fikk vi ikke høre. Reporterne, media, også TV, beskjefteget seg med krigshandlingene, jakten på Osama bin Laden og hans gjeng, og afghanske forsøk på å danne ny regjering.

Nå er det 7 millioner afghanere, barn, mødre og gamle, som er truet av hungersnød.

Genetisk
diktatur?

Av dumhet domineres noen som lite tenker, og blir blind, i «troen».

Noen mener det at gener avgjør alt det som de mener.

Andre trener tankeevnen –

så de innser: Våre gener gjelder kjødet – dyret i oss, som oss animalsk forener.

Hvor finnes ansvar og etikk i svinebundet genetik – hvor ingen indre frihet fikk?

Hva gavner snakk om «Guddomsgnist» om den i oss, ei blir bevisst, forbundet med den Oppstandne Krist'?

Venner – vi byr dyret tross!

Til indre frihet for mennesket – i oss.

Svein Otto Hauffen

Kven kan skaffe boka:

«Livsløgnen i faresonen»
til Arne Stormyr,
Øksneshavn,
8581 Vestbygd

A PROPOS TERRORISTER...

Israelf venner liker gjerne å fremheve Arafat som terrorist. USAs visepresident sa til Ariel Sharon at for hans del kunne de like godt henge Arafat.

Men hvem kommer i stedet for Arafat - en hauk eller en due - etter alle disse år med okkupasjon? Svaret er nok enkelt: en virkelig hauk!

Er Israel så uskyldig som de liker å fremstille seg som?

Nei.

Menachem Begin var leder for den høyreorienterte terroristorganisasjonen Irgun som kjempet mot britene. Mange hundre ble drept under Irguns aksjoner. Denne mannen fikk også Nobels Fredspris.

Mer om Begins uhyggelige fortid:

<http://www.quorum.org/comment/7269/1/pop>

DOJ

Fra Aftenpostens nettsider:

«Kong Arik»

Den krigserklæring som nå vekker fordømmelse, er en uhyggelig, men logisk konsekvens av Ariel Sharons politiske grunnholdning.

Kommentar
HARALD STANGHELLE
Politisk redaktør

Levere tilbake?! Man leverer ikke tilbake det som tilhører en. Judea og Samaria tilhører oss. Området har vært vårt i tusener av år, alltid. Judea og Samaria er Israel! Gaza også - hele Gaza-stripen.

Ordene falt for snart tyve år siden, og tilhører Ariel Sharon. De er hentet fra et berømt intervju signert den italienske stjernejournalisten Oriana Fallaci. I intervjuet utdyper Sharon det som alltid har vært hans politiske prosjekt:

«Det som teller for meg, er at et Palestina allerede eksisterer (Sharon sikter her til Jordan), en palestinsk stat eksisterer også, og det er ikke nødvendig å opprette enda en. Og jeg sier Dem: Vi kommer aldri til å tillate en palestinsk stat. Aldri. For den løsning som dere alle tar sikte på, er en ny palestinsk stat, et Palestina nummer to. Og ifølge denne løsningen skulle dette Palestina nummer to være å finne i Judea og Sam-

aria, som dere kaller...Vestbredden. Til det sier jeg; vi israelere sier: Det skjer ikke. Judea og Samaria vil ikke bli rørt. Ikke Gaza heller. Glem det.»

Mange forandrer mening i løpet av tyve år, ikke minst i Midtøstens politiske konglomerat, men ingenting tyder på at Ariel Sharon er blant disse. Kongedømmet Jordan som palestineres land, og Vestbredden og Gaza innlemmet i Israel, er den israelske statsministerens langsiktige mål.

Derfor er det så umulig for ham å gå med på noe som helst som fører i retning av et forhandlingsbord. Der må det jo kompromisses, og Ariel Sharon har ingen kompromisser å inngå. Da er krig lettere å akseptere for ham.

Så har da også Ariel Sharon kalt sin biografi for «Warrior» («Krieger»). Bare 14 år gammel, før staten Israel ble opprettet, meldte han seg til tjeneste for Haganah, forløperen for den israelske hæren. «En helt i hver enkelt av Israels kriger» er hans like korrekte som ubeskjedne omtale av seg selv.

Ariel Sharons foreldre var russiske jøder som kom til Palestina etter den russiske revolusjonen. Han beskriver sin far som en «sta individualist som kjempet en livslang kamp mot kollektivismen» i det jødiske nybyggersamfunnet.

Sharon selv ble da også offiseren

som ikke lot seg styre: Flere ganger handlet han stikk i strid med de ordre han hadde fått, men han lyktes, og hans overordnede vanskelige valg var enten å stille ham for krigsrett, eller dekorere ham. De valgte det siste.

Men historien om Sharon er også historien om en briljant offiser, for-gudet av soldatene som ga ham tilnavnet «Kong Arik av Israel».

Det var Menachem Begin som slapp ham inn i varmen som politiker. Som landbruksminister i Begins regjering satte han fortgang i utbyggingen av de jødiske bosettingene på Vestbredden, og hadde - da som nå - bare forakt til overs for protestene fra det internasjonale samfunn.

Ezer Weizman, også han både heltegeneral og en betydelig israelsk politiker, har sammenlignet Sharon med en tønne svovelsyre: «Uansett hvor man deponerer den, så eter syren seg først gjennom tønningen og deretter gjennom alt annet.»

Men praktisk talt ingen hadde trodd at den mest fargerike, men samtidig farligste av Israels toppolitikere som 73-åring skulle bli valgt til Israels statsminister, i en historisk situasjon der han har makt til å gjøre det som vil tjene hans eget politiske prosjekt. Sharons handlinger kan bare forstås i lys av dette.

Fakta om amerikansk støtte til Israel

Skrevet av Stulpnagel (fra Dagbladets debattsider)

Før Sovjetunionens oppløsning, valgte 95 % av jødene som reiste fra landet andre destinasjoner enn Israel. Mange som reiste til Israel ønsker nå å reise derfra. De tillates ikke å reise før de har betalt kostnadene med å bringes til Israel. Økonomisk støtte fra USA, som inkluderer 400 millioner dollar i bostedslånsgarantier som gis på betingelse av at de ikke blir brukt til å bygge jødiske bosetninger i israelskokkuperte område, har blitt brukt til å frigjøre andre midler for bosetninger og veier og tjenester som tjener disse. Halvparten av de nye hjemmene planlagt av Israel i 1992 ble satt opp i de okkuperte områdene, hvor få immigranter ønsker å reise. Isteden for å bruke amerikanske økonomisk støtte for å få jødiske immigranter, bruker den israelske regjeringen jødiske immigranter til å få amerikansk økonomisk støtte.

Myte: Israel har aldri misligholdt et lån. Fakta: Siden 1949, ifølge Kongressens Forskningstjeneste, har Israel fått 53 milliarder dollar i økonomisk og militær støtte fra USA. Mye av dette var i første hand i form av lån, som Kongressen i all stillhet forvandlet til bevilgninger.

Selv mens Israel venter på at utestående lån blir endret på denne måten, betaler den amerikanske skattebetaleren rentene på disse pga. den

såkalte Cranston Ammendment, som gir økonomisk garanti til Israel i ett gitt antall år for at denne vil aldri falle under rentene som skyldes til USA det året. Faktisk, så betaler ikke Israel tilbake verken avdrag eller renter på sine lån fra den amerikanske regjeringen. Den amerikanske skattebetaleren står for begge. Lånegarantiene gir Israel muligheten til å låne penger, på amerikanernes bekostning, på vilkår den amerikanske regjeringen ikke gir noen av sine egne stater, byer eller kommuner.

Myte: Israel har en eksemplarisk kredit rating. Fakta: Hvis Israel har en bra kreditt rating, ville den ikke behøve amerikanske lånegarantier.

Myte: Lånegarantier vil ikke koste amerikanske skattebetalere noe. Fakta: Kongress medlemmene som gjentar denne myten til landsmenn mottar kampanjebidrag fra noen av de 114 pro-Israelske "Political Action Committees (PAC) som har vært aktive i 25 år. For tidligere lånegarantier til Israel, har kongressen lovet den amerikanske regjeringen å betale administrative og sekundære plasseringskostnader som normalt blir betjent av lånetakeren. Disse utgjør mellom 3.1 milliarder dollar til 7.1 milliarder dollar for 10 milliarder i lånegarantier.

Teologen og politikeren Gunnar Stålsett!

Innledning:

Biskop i Oslo siden 1998, Gunnar Stålsett, har alltid vært, og er omstridt. Og omstridt har han både vært som teolog og politiker. Stålsett tilhørte Senterpartiet som politiker, og var formann i Oslo Senterparti (1973 - 78) og Senterpartiet (1977 - 79).

Som teolog er han meget liberal og tilhører den delen av biskop kollegiet - firerbanden - som vil / ønsker å sprengre grenser, - koste hva det koste vil, (firerbanden består av Steinsland / nå: Kjølås, Køhn, Osberg og Stålsett).

Da statsrådene reiste til Slottet den dagen den nye biskopen i Oslo skulle utnevnes etter biskop Aarflot, visste man ikke hvilken biskop man ville ende opp med. Men Senterpartiets formann som i anledningen var settestatsminister, den "såkalte kristne" Anne Enger Lahnstein, fikk det som hun ville. Stålsett, den gammel senterpartimannformannen, ble valgt til biskop.

Biskopen har fått mye støtte av mange riks-synsere. Deriblant den største sosialdemokraten i Norge på 1990-tallet, Kåre Willoch. "Jeg var skeptisk til utnevnelsen, men vi ser i dag at denne skepsisen var helt ubegrunnet", uttrykte Willoch forleden. Kunne denne uttalen til royalisten Willoch ha noe med vigslingen av kronprinsparet Håkon Magnus og Mette Marit den 25. august 2001 å gjøre? Stålsett har jo i ettertid fått massiv støtte for talen han holdt til brudeparet i den anledning i Oslo Domkirke!

Ordass / Kaldy - saken i Ungarn:

Så til en lite påaktet hendelse her i Norge som biskop Stålsett var sterkt delaktig i. Biskop Ordass kjempet hele sitt liv mot kommunistene i

sin kirkekamp i Ungarn. Gjennom sitt vennskap med biskop Eivind Berggrav i Norge under den 2. verdenskrig, fikk dette mye å si for biskop Ordass kirkekamp i Ungarn.

Biskop Ordass kritiserte etter krigen myndighetene i Ungarn og i 1948 - 44 år gammel - kom anklagende mot ham (valutatransaksjoner). Etter en lite demokratisk rettsak fikk biskop Ordass to års tukthus. Men rettferdighet ble fyldestgjort i 1956. Biskop Ordass ble tatt inn i varmen igjen både av statlige og kirkeledere og gjeninnsett som biskop i Ungarn.

Vi husker alle den sovjetiske intervensjonen i Ungarn i 1956, - og søndag 4. november samme år da sovjetiske tanks senket sine kanonlør på torget i hovedstaden Budapest, og skjøt vilt om seg. Dagsnytt kom den søndagen i november 1956 hver halvtime kan jeg huske, - 12 år gammel.

I 1957 ble biskop Ordass valgt til visepresident i Det Lutherske Verdensforbund, og medlem av eksekutivkomitèen. Så i 1958 ble biskop Ordass fjernet fra stillingen som biskop og den kommunistiske Zoltan Kaldy (den eneste kandidat) ble valgt til biskop.

Kommunistenes mann Kaldy innførte den diakonale teologi og krevde full lojalitet. Kaldy skulle bygge det sosialistiske samfunn og tilpasses den marxistiske stat.

En norsk prest, ungarsk-født Laszlo G. Terray har skrevet bok om biskop Ordass, "Han kunne ikke annet", kun få måneder før generalforsamlingen i Det Lutherske Verdensforbund - LVF - i 1984 i Budapest.

På denne generalforsamlingen deltok en norsk delegasjon på 11 medlemmer ledet av biskop Andreas Aarflot og nå skjedde det kirkelige verst tenkelige. Zoltan Kaldy ble valgt

til ny president i LVF - Det Lutherske Verdensforbund. Kaldy hadde på falske premisser fått bispetittelen, - samtidig drev han terror inn sin egen ungarske kirke.

Straks etter innsettelsen av Kaldy som president i LVF fikk han den tidligere generalsekretær i Mellomkirkelig Råd og Det Norske Bibelselskap, Gunnar Stålsett som medlem i LVF. Den 5. oktober 1995 får biskop Ordass oppreisning av en disiplinærdomstol. Vedtakene i det Sydlige Lutherske Bispedømmeråd i juni / september 1958 er lovstridige / ugyldige. Ergo: Biskop D. Lajos Ordass var lovlig valgt biskop i det Sydlige Lutherske Bispedømme til han døde 14. august 1978.

Biskop Gunnar Stålsett som hadde forsvart Kaldy, og dermed gått i mot biskop Ordass minneoppreisning, holdt seg svært lenge taus om den kritikken som ble han tildel som kandidat til biskop i Oslo. Men i avisen Vårt Land den 25. november 1997 innrømmer Gunnar Stålsett sin støtte til kommunisten Kaldy, - og ikke til den lovlig valgte biskop Ordass som var Lutheraner. "I det kontroversielle spørsmål om Kaldys kandidatur, mente jeg det ville være en akseptabel løsning i denne situasjonen å velge Kaldy, noe jeg ga klart uttrykk for", sa Gunnar Stålsett. Andre biskoper i Ungarn, bl.a. biskop Bela Harmati, kaller biskop Ordass for "martyrbiskopen".

Gunnar Stålsett drev faktisk en pådriver-taktikk for å få valgt Kaldy - og lyktes. Gunnar Stålsett fremmer sitt eget klare kommunistiske syn i denne saken, - Gunnar Stålsett mente at valget av Kaldy ville skape gode forhold til de kommunistiske land. Det mente kommunisten Gunnar Stålsett! 19 prester i Den Lutherske Kirke i Ungarn som skreiv brev og kritiserte

Kaldy, ble heller ikke distribuert av generalsekretær i LVF Gunnar Stålsett.

Trenger vi en slik biskop i Oslo og Norge som Gunnar Stålsett? - mitt svar er et klart NEI!

Avslutning:

Undertegnede har skrevet til biskop Gunnar Stålsett og sent e-mailer, men får ikke svar. Den 7. mai 2001 tok jeg dette opp med kapellan Svendsen ved Oslo Bispedømmeråd ved en sammenkomst ved massegrava på Ris kirkegård. Kapellan Svendsen "ville være mannen" som Svendsen sa til undertegnede, - for at Stålsett skulle svare meg. 11 mnd. er gått, - intet svar. Overrasket er jeg ikke.

Og på tirsdag 2. april d.å. i 21-nyhetene på NRK-1 svikter Gunnar Stålsett Israel i en vanskelig tid for dem. Det forundrer meg ikke. Har Gunnar Stålsett lest Bibelen på dette punkt?

Og statsminister Kjell Magne Bondevik oppfordret på TV i påsken at han ønsket seg flere tilhører i kirken. Kan Bondeviks ønske gå i oppfyllelse når vi bl.a. har biskoper som firerbanden (se ovenfor) og Bondevik selv avsetter den bibeltro forkynneren, biskop Børre Knudsen, - hans statsråder avsetter sogneprestene Berg Lyngmo og Thorsen?

Nei, Bondevik - da er det bedre å høre på forkynnerene fra Strandebarm Prosti. Bondevik og Stålsett er hjertelig velkomne på Norrøna Hotell annen hver søndag kl. 1100 til gudstjeneste i regi av Strandebarm Prosti! Vis mot og kom!

Thore Lie,
Oslo.

EU-forslag truer norsk elgjakt

Norske elgjegere frykter at de enten må legge vekk børsa for godt eller belage seg på å spise alt kjøttet selv, hvis forslaget til en ny EU-lov vedtas.

HANNE TØFTE, Aftenposten

Det kan bli slutt på å jakte elg og annet storvilt på gamlemåten i de dype norske skoger. Heretter risikerer jegerne å måtte holde seg langs E6 eller ha tilgang på helikopter for å tilfredsstille det som kan bli de nye EU-kravene til behandling av storviltkjøtt.

Lovforslaget som vil ramme Norge gjennom EØS-avtalen, krever nemlig at viltet skal legges inn på kjøtlelager umiddelbart etter felling. Slaktingen må dessuten foregå på et god-

kjent anlegg, i tillegg til at fagpersonell må være tilstede for å avgjøre om kjøttet kan spises. Oppfylles ikke disse kravene, kan kjøttet hverken selges eller gis bort, selv om det bare er en gave til naboen. Norske jegere kan dermed ende opp med å måtte spise alt kjøttet selv.

Oppgitt

– Forslaget er helt bort i alle vegger, sier en oppgitt jaktkonsulent Sven Stenbrenden i Norges Jeger- og Fiskerforbund.

Han sier at det vil bli nesten håpløst å frakte elg, rein og andre store hjortedyr til kjøtlelager umiddelbart etter felling uten å partere dyret først. EU-forordningen vil dermed frarøve oss verdifulle jakttradisjoner. Og prisen på kjøttet vil bli høy, hvis kjøttet må fraktes ut av skogen så raskt som regelverket tilsier.

– Det ender jo med at man kun har råd til å lukte litt på kjøttet før man legger det i fryseren, sier Stenbrenden.

Han forstår heller ikke hvordan de skal kunne håndheve forbudet mot å gi bort kjøtt til venner og bekjente. I Norge felles mer enn 100 000 hjortevilt hver år. Kjøttet har en første-håndsverdi på nesten 1 milliard kroner. Stenbrenden frykter, i likhet med sine svenske kolleger, at det strenge regelverket vil føre til en oppblomstring av illegal handel med kjøtt. Også i Sverige og Finland raser jegerforbundene.

Ved den norske delegasjonen i Brussel regner de med diskusjon rundt EU-forordningen som skal omhandle alle næringsmidler av animalsk opprinnelse, deriblant vilt.

– Norge har liten formell påvirkningsmulighet på rådsnivå hvor denne saken nå befinner seg. Men vi regner med at svenskene kommer til å gjøre sitt for å påvirke behandlingen av saken, sier Trine Ellefsen i den norske delegasjonen. Hun kan fortelle at forordningen muligens vil bli vedtatt til høsten.

Stortingsrepresentant Marit Arnstad (sp) har bedt landbruksminister Lars Sponheim redegjøre for hva Regjeringen vil foreta seg i forbindelse med det nye lovforslaget. Hun vil i dag få et skriftlig svar på henvendelsen. I mellomtiden avdramatiserer Sponheim hele situasjonen.

Han tror at norske elgjegere selv vil kunne være kvalifisert til å fylle rollen som det fagpersonellet som ifølge reglene skal være tilstede ved fellingen for å avgjøre om kjøttet er spiselig.

– Men hva med kravene om at viltet umiddelbart skal fraktes til et kjøtlelager? Hvordan skal en reinjeger som befinner seg langt ute på Hardangervidda få dette til?

– Detaljene i dette regelverket har jeg ikke kjennskap til. Men jeg føler meg sikker på at reglene ikke vil endre dagens situasjon dramatisk, sier han.

Osama bin Laden: Made in USA

Av Åsmund Kaspersen, redaktør, Vivestad

Jeg viser til mitt tidligere innlegg «Olje og terror», og ønsker å komme med noen utfyllende opplysninger. Det ble påpekt at den virkelige hensikten med den såkalte krigen mot terror ikke har noe med bekjempelsen av terror å gjøre, men med kontrollen av de enorme olje- og naturgassreservene i Sentralasia. Dette kommer stadig sterkere fram i dagens utenlandske media, men beklageligvis ikke i Norge.

Under overskriften «Kontrollen med oljen i Sentralasia er det virkelige målet», påpeker den australske avisen Sydney Morning Herald (25.10.01) at det virkelige spillet i Sentralasia dreier seg om kontrollen over de lukrative oljeforekomstene i området.

Den engelske nyhetskanalen Channel 4 News (26.10.01) stiller spørsmålet om det er et annet, mindre kjent motiv som ligger bak bombingene av Afghanistan, og konkluderer med at Gulfkrigen i 1991 dreide seg om olje, og at det samme gjelder den pågående krigen. Også London-avisen The Guardian (8.10.01) nevner oljeforekomstene i Sentralasia som et motiv for krigen.

Osama bin Laden har vært ettersøkt for terrorisme av USA siden 1998, da de amerikanske ambassadene i Kenya og Tanzania ble bombet. Det er påfallende at den ettersøkte terroristen var til behandling på et amerikansk hospital i Dubai i De forente arabiske emirater i midten

av juli i år. Osama bin Laden, som ble behandlet for en nyrelidelse, møtte også, og hadde samtaler med en representant for det amerikanske etterretningsorganet CIA. Dette ble meldt i den franske avisen Le Figaro, og gjengitt av nyhetsbyrået Agence France-Presse (31.10.01).

Det samme nyhetsbyrået meldte fra Aten (15.09.01) at mulighetene er store for at Osama bin Laden ble skapt i sin tid av CIA som et ledd i en koalisjon mot russerne i den sovjetisk/afghanske krig i 1980-årene. Hvis Osama bin Laden er et monster, heter det, er han et monster som er skapt av USA og dets allierte.

Under overskriften «skjulte motiver bak krigen mot terror» bruker Englands nest største avis, The Mirror (internettutgave, 30.10.01), sterke ord: «Krigen mot terrorisme er en svindel», og ber Tony Blair forklare hva barns voldsomme død – syv i en familie – har å gjøre med Osama bin Laden. I sin usedvanlig krasse artikkel fortsetter avisen med å påpeke at Talibanregimet ble skapt av USA og England i 1980-årene. «Hykleriet stopper ikke der», fortsetter The Mirror, og viser til at da Taliban tok makten i Kabul i 1996, var Washington taus fordi Talibanledere var på vei til USA som gjester av det amerikanske oljeselskapet Unocal.

Avisen sier i klartekst at «de skjulte motivene til Bush er å utnytte olje- og gassreservene i Det kapsiske basseng», og at «rørledninger gjennom Afghanistan er USAs eneste håp om å kontrollere disse ressursene».

The Mirror poengterer at Tony Blair nå har gjort England til et terrorismål ved aggressivt å «stille seg skulder til skulder med Bush-nonsens». Ved å drepe uskyldige i Afghanistan, tordner avisen, «har Blair og Bush steget ned til samme forbrytternivå som det vi var vitne til i New York. Mord er mord, fastslår The Mirror, uansett om man styrer et fly inn i en bygning eller om mordene blir kokt sammen og beodret fra Det hvite hus eller Downing Street.

Den engelske avisen konkluderer med at det ikke eksisterer noen krig mot terrorisme. Hvis det var tilfelle, understreker avisen, ville britiske og amerikanske militærstyrker storme strandområdene i Florida, der det befinner seg flere CIA-finansierte terrorister, forhenværende latinamerikanske diktatorer og torturister enn noe annet sted på jorda.

«Krigen mot terrorisme er en svindel», hevder The Mirrors tidligere sjefeskorrespondent for utlandet, John Pilger, i sin artikkel i Englands nest største avis.

Ordføreren i Os kommune og budsjetteringa

Kvifor skal ikkje ein kommune nytte det same rekneskapsprinsippet som eikvar bedrift er pålagt å bruke i vårt kommersielle og spesialiserte samfunn?

Budsjetta og budsjettismen fører berre til meir og meir offentleg rot, hevdar ordføreren i Os kommune. Ja, kva sa to stortingsrepresentantar om dette? På skjermen peika dei på 6 – 7 postar i statsrekneskapskapen som berre kunne samanliknast med tullball – eit slags rekneskap som dei skammast over å sjå.

I stortingsperioden 1933–1936, før krigen, la representanten Dybwad Brochmann fram skissa til ein statsrekneskap etter det doble bokføringssystemet. Einkvar med eit kurs i bokføring veit korleis ein sann rekneskap skal først og postane gjerast opp til status. Kvifor gjorde han dette? Han kalla rekneskapskapen for eit samfunnsrekneskap. Jau, fordi den politisk oppsette rekneskapskapen skulle ha eksakte postar å bygge på. Eit budsjett, det vere kommunalt eller statleg, kan ikkje tuftast på den reine og skjære partipolitiske synslegheit.

Som elev ved Treider handelsskule hadde eg just i desse 30-åra teke eksamen i bokføring sidefag i tilknytning til økonomistudiet ved Universitetet. Eg tok fram same tanken om offentlege rekneskapskap som Dyb-

wad Brochmann hadde slege stort opp, for representantane på Stortinget på eit samla møte i Sosialøkonomisk samfunn. Men kva svar fekk vi? Kvaksalveri var svaret. Statsministeren som skulle svare på Brochmanns interpellasjon, blei synleg fornærma over slik tanke, og professoren som skulle kome med svar til meg på nemnde møte, blei så alternert over spørsmålet frå den unge studentjyplingen, at synnalandshåret hans reiste seg ende tilvers over professorskallen.

Men i dag, 70 år etter, kjem altså ordføreren i Os kommune ved Bergen, og i fullt alvor krav det doble bokføringssystemet gjennomført, som det rette grunnlaget for budsjetteringa i kommunen. På denne måten meiner ordføreren å få slutt på den politiske bokføringa. Det naudsynte grepet som måtte gjerast, og som alt i 30–40 år blei lagt fram i form av ei skisse for Stortinget og kalla kvaksalveri, det var altså ikkje kvaksalveri likevel. Ved å ta i bruk det doble bokføringsprinsippet, kjem den naudsynte heilskapsvurderinga med i politikken.

a.r

NORSK TILBUD TIL VERDENSFREDEN

Disse landene kjemper i Afghanistan sammen med USA: Frankrike, Tyskland, Australia, Canada, Danmark og Norge.

Norge kom faktisk med tilbud til USA om militær støtte, noe USA takket nei til i første omgang. Spesialtropper som teller omkring 100 nordmenn driver utrenskninger i fjellene, som det heter. Jo, Norge som Fredsprislandet viser hva den egentlige mentaliteten er: militærmakt er det eneste som teller.

DOJ

PÅSKEBUDSKAPET

Sharons tale til folket fortalte om full krig mot palestinerne. Men dette er et galskaps budskap fordi tusener av ungdommer står i kø som selvmordsbombere. Så lenge okkupasjonen fortsetter er det ingen annen utvei for de okkuperte.

DOJ

Big Brother på Drammensveien

Av JAMES GODBOLT,
historiker

Dagbladet, 4. mars 2002

De siste dagene har Dagbladet offentliggjort noen interessante funn fra dokumenter som nå er tilgjengelig ved riksarkivet i Washington. Dokumentene omfatter korrespondanse mellom den amerikanske ambassaden i Oslo og det amerikanske utenriksdepartementet rundt 1970 da forholdet mellom USA og Norge var på et historisk lågpunkt. Jeg har sett gjennom arkivet og ble som redaksjonen i Dagbladet noe forundret over hvor mye energi ambassaden la ned i å orientere seg om de politiske forholdene i Norge. Innsamlingen av opplysninger må ses i sammenheng med Nixons nærmest paranoid forsøk på å kartlegge personer og kontrollere all informasjon som kunne ha politisk betydning for USA.

Den utstrakte kartleggingen er imidlertid ikke noe nytt i forholdet mellom USA og Norge. Så langt tilbake som på begynnelsen av 60-tallet (trolig gjelder dette for 50-tallet også) sendte ambassaden ukentlige rapporter til UD i Washington som gav et meget detaljert bilde av hva som skjedde i Norge. I tillegg kom det mange telegrammer som opplyste om enkelt saker. Det ble grundig orientert om emner som kunne ha betydning for USA, som forsvar, økonomi, kultur og politikk.

Jeg har sett spesielt på Vietnamkrigen, og det fins en omfangsrik rapportering fra den norske debatten og om de ulike protestaksjonene. Hver kronikk eller lederartikkel i norske aviser om krigen ble referert og ofte kommentert, og demonstrasjonene ble skildret i detalj og ble gjenstand for politisk analyse. Verken landsmøtevedtak i de politiske partiene eller møter i Studentersamfundet slapp unna den

amerikanske ambassadens årvåke blikk. Amerikanerne skjønnte at Vietnamkrigen kunne undergrave tilliten mellom Norge - og Vest-Europa for øvrig - og USA. Den amerikanske ambassadøren var bekymret - og hadde grunn til å være det.

Den nye politiske situasjonen i Norge etter valget i 1965 skapte hodebry for USA-ambassaden. Tonen i rapporteringen fra Oslo gir inntrykk av at amerikanerne ikke følte seg helt «at ease» med den borgerlige koalitionsregjeringen under Per Borten. Kontakten til de borgerlige partiene var, sammenliknet med amerikanernes tette forbindelser til Arbeiderpartiet, antakelig ikke så godt utbygd, og mange av politikerne kjente de ikke godt.

Det går fram at amerikanerne ikke oppfattet utenriksministeren og høyremannen John Lyng som like forutsigbar, dvs. lojal eller underdanig, som forgjengeren Halvard Lange. Partiet Venstre følte amerikanerne seg aldeles ikke trygge på, og lederen for Venstre, Gunnar Garbo, ble stemplet som «potentially very dangerous».

Men det var radikaliserings innenfor de politiske ungdomsorganisasjonene og SF («loud, clever and potentially dangerous») som USA var spesielt på vakt overfor. Ambassaden holdt et øye med Finn Gustavsen som var fryktet for sitt budskap, men også respekten for sin dyktighet. Til og med ståheien rundt Gustavsens nattlige eskapade i Bergen i 1968 ble referert til Washington i et halvannen sides telegram med overskriften «Norwegian Extremists Practice What They Preach: Make Love, Not War». Ambassadør Margaret Joy Tibbs var likevel raus overfor motstanderne og syntes det var beklagelig dersom Gustavsen trakk seg fra Stortinget - han var den eneste fargeklatten i et ellers kjedsommelig norsk politisk landskap.

Ikke alt i arkivet er like oppløftende lesing.

Det kommer fram at personer med tunge til-litsverv i Arbeiderpartiet frivillig stilte opp til samtaler med ambassadøren om internasjonalt solidaritetsarbeid. En av støttespillerne til stiftelsen av Solidaritetskomiteen for Vietnam, Gunnar Alf Larsen, stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet og lederen for Oslo Samorg, holdt ambassaden godt informert om hva som foregikk i solidaritetsarbeidet. Fagbevegelsen hadde god kontakt med ambassaden når det gjaldt Vietnam-spørsmålet, og forklarte amerikanerne at de ønsket å ha styring med solidaritetsbevegelsen som var i ferd med å vokse fram. AUF deltok også i samtalene med amerikanerne. Jon Ivar Njålsund, internasjonal sekretær i AUF og styremedlem i Vietnam-bevegelsen, sosialdemokratenes solidaritetskomité, møtte opp i Drammensveien, ifølge referatet fra denne samtalen, ikke for å protestere mot USAs politikk i Vietnam, men for å informere USA om AUF, bl.a. om NATO-saken og Vietnam-arbeidet.

Omfanget av rapporteringen og detaljrikdommen i dokumentene fra den amerikanske ambassaden i Oslo reiser unektelig spørsmålet om hvorfor amerikanerne ville bruke så mange ressurser på dette. Var virkelig det som skjedde i et lite land - etter USAs egen vurdering helt uten revolusjonært potensial - så viktig for USA å holde seg orientert om? Aktiviteten kan kanskje forklares som et utslag av karrierekåte diplomater som ønsket å framheve sin egen dyktighet, eller som ønsket å skaffe seg større budsjetter. Viktigere tror jeg likevel det var at ambassadørene, bl.a. Ms. Tibbs, godt forsto det som var i ferd med å skje med Norges syn på USA, og at det som skjedde i Norge, var en del av en felles europeisk utvikling som ville få langsiktige negative følger for USA.

Det var på denne tida at antiimperialisme ble knesatt som et viktig prinsipp i norsk uten-

rikspolitikk, et prinsipp som seinere fikk praktiske konsekvenser med bevilgninger over bistandsbudsjettet til frigjøringsbevegelsene og venstreorienterte stater som ikke akkurat topet lista over USAs venner. I store deler av det politiske Norge ble det legitimt - og i noen kretser nærmest ritualfestet - å kritisere USA. Etter at Nixon sendte ambassadør Crowe til Norge, ble forholdet mellom landene enda mer problematisk. Den relativt dårlige stemningen mellom USA og Norge mens Nixon var president, kan være med og forklare den nærmest febrilske leitingen etter potensielle allierte i et uryddig og for amerikanerne nesten ugjenomtregelig politisk terreng.

Dokumentene forteller bare noe av historien om hvordan USA prøvde å imøtegå USA-kritikken i Norge. Ambassadør Tibbs trodde den gangen at den beste strategien for å vinne hjertet til nordmennene var å sende dem til USA. Hvor mange dollar USA brukte på denne offensiven for å holde på nordmennenes lojalitet, har en ikke oversikt over. Men dersom summen står i stil med ambassadens rapportering, kan det ikke akkurat være snakk om småpenger. Den siste tidas medieoppmerksomhet rundt forskningsresultatene til professor Torggrim Titlestad (Aftenposten 17.2.) som bekrefter antakelsene om at kommunistene i Norge var kjøpt og betalt av Moskva, må ikke skygge for den kjensgjerningen at våre amerikanske venner også drev med å kjøpe seg politisk godvilje. Metodene var kan hende mer raffinerte enn de sovjetiske, men målene var de samme - å sikre seg politisk innflytelse i det høye nord.

Ikke alt i arkivet er like oppløftende lesing. Det kommer fram at personer med tunge til-litsverv i Arbeiderpartiet frivillig stilte opp til samtaler med USA-ambassadøren om internasjonalt solidaritetsarbeid, skriver historiker James Godbolt.

Kioskbøker mest pop i matvarebutikken

Dag Ove Johansen har nettopp kommet med første bok i kioskserien "Sjamanens rike". Skjønt kioskserie; 70 prosent av underholdningsseriene selges i matvarebutikkene.

INGRID K. LUND, Aftenposten

– Kiosklitteratur er en foreldet betegnelse, sier forlags-sjef Liv Røsjø Sande i Bladkompaniet.

Kun hver tiende kioskroman blir kjøpt i en kiosk. 70 prosent av underholdningsromanene blir i virkeligheten solgt sammen med melk og brød i dagligvarebutikkene. 10 prosent kjøpes dessuten over disk i bokhandler og 10 prosent via abonnement eller postordre.

Det viser tall fra Egmont Bøker Fredhøi, som har om lag 55 prosent av markedet innen serielitteraturen. Bladkompaniet har 35 prosent av markedet, mens Cappelen er lillebror med 10 prosent markedsandel. Til sammen gir de tre forlagene for tiden ut 15 underholdningsserier.

Sjamanens rike

Sist ut på markedet er Dag Ove Johansens serie «Sjamanens rike». Første bok, «Ravnedrøm», ble lagt ut for salg mandag. Historien tar utgangspunkt i den amerikanske regjeringens invitasjon til samene om å komme til Alaska og lære opp eskimoene i reindrift i 1894. Noen av de amerikanske samene ble værende i USA, og deltok senere i gullrushet i Klondyke.

–Sjamanismen er et viktig krydder i serien. Jeg ønsket

å ha med den mystikken og kontakten med naturen som naturfolkene representerer; det er et element som gjør handlingen mer spennende og dramatisk, forklarer den 51-år gamle forfatteren fra Fauske.

Nå er han på Grønland i Oslo, på besøk hos den praktiserende samiske sjamanen Eirik Myrhaug. Virkelighetens sjaman synes temavalget til Johansen er svært spennende.

– Du må nok regne med to typer reaksjoner fra same-ne. Både de som synes dette er å utnytte den samiske kultur og male ut det innerste hos urbefolkningen, og de som synes dette er et steg fremover. Selv tilhører jeg den siste gruppen, sier Myrhaug.

Han ble lært opp av sin far, som også var sjaman, og gir nå healing over avstand etter samisk tradisjon. Han driver også kurs hvor han lærer interesserte å komme i kontakt med sine sjamanistiske krefter, noe alle mennesker har, men som det krever stor innsikt og erfaring å kunne bruke riktig.

– Da europeerne og nordmennene møtte samene, ble de reddet for deres enorme kraft. Sjamanene ble da stemplet som onde, men i virkeligheten har sjamanene alltid vært i det godes tjeneste, forteller Myrhaug.

Alle abonnenter av Samfunnsliv kan få første bok gratis ved å sende brev: DOJ, 8200 Fauske, mail dagoj@online.no eller ringe meg på tlf. 756 42754 hilsen DOJ

«Sjamanens rike» i pressen

- * 3.april: Oppslag på www.kautokeino.com,
- * 27.mars: Oppslag i Trønder-Avisa, Steinkjer
- * 26.mars: Oppslag i Finnmark Dagblad, Hammerfest
- * 23.mars: Førstesideoppslag i avisen Ságat. Trykk her for bilde av forsiden.
- * 23.mars: Oppslag i Rana Blad, Mo i Rana
- * 22.mars: Kanal-1 i Drammen hadde intervju med DOJ i programmet "Rushtid" kl.1715, en engasjert og begeistret programleder Steine hadde lest boken og skrøt uhemmet på lufta.
- * 22.mars: Innslag i Radio Alta
- * 21.mars: Oppslag i Aftenposten
- * 21.mars: Oppslag i Min Aígi
- * 21.mars: Intervju i Helgelandradioen, Sandnessjøen
- * Oppslag i Saltenposten, Fauske, 15.mars samt 20.mars 2002 (med utdrag fra RAVNEDRØM). Senere planlegger Saltenposten eget opplegg med bøker til besøkende.
- *Vi Menn nr. 12/13-2002 (Dobbelt Påske-nummer) har oppslag om den historiske bakgrunnen for den samiske utvandringen til Alaska. Bildene fra Nome og Dawson City er tatt av Dag Ove Johansen under research-turen til Alaska og Canada sommeren 2000.
- * 20.mars: Finnmark-net med stort oppslag og mulighet til å få gratisbok.
- * 19.mars: Intervju NRK P1 Nitimen
- * 19.mars: "Storsatsing på polarhelt", VG (Sølvi Wærhaug)
- * NRK P2 Kulturbeitet 18.mars: intervju med forfatteren
- * P4 Dobbeltimen 18.mars: intervju ved Leif Erik Forberg
- * Intervju Bodø Nærradio 18.mars
- * NRK P1 Balsam 18.mars: intervju med forfatteren
- * Oppslag i 18.mars Avisa Nordland, Bodø. Link til tekstutdrag fra Ravnedrøm på Avisa Nordlands nettside.
- * Omtale i Dagbladet 18.mars 2002: "Erotikk på samisk".
- * Pressemelding fra Egmont Bøker 15.03.2002
- * 15.mars kl. 23:00: intervju med forfatteren på Innlandet Nærradio i Bar-du
- * Nordlys, Tromsø, 12.03.2002
- * NRK Troms og NRK P1 Nordaførr 12.3.2002.
- * Bilder fra lanseringen
- * Ny bok om samer og sjamaner (Avisa Nordland, Bodø, 26.02.2002)
- * Nådeløst om serieromaner (innlegg i Aftenposten 4.2.2002)

Fra Dagbladet:

Stadig flere kristne ledere kritiserer staten Israels politikk - Israelerne som religiøst folk kan ikke bevilge seg en egen politikk og en særegen juss med Bibelen i hånda, mener biskopen i Agder, Olav Skjevesland.

Av LINE FRANSSON

16. februar 2002

Den stadig økende voldsbruken mellom israelerne og palestinerne har fått kristne til å kritisere Israel. Spesielt har den israelske hærens handlinger det siste halve året ført til en stemningsendring, mener generalsekretær Stig Utnem i Mellomkirkeleg råd.

– Deler av Den norske kirke har tradisjonelt vært veldig Israel-vennlige og har hatt problemer med å kritisere israelerne. Men også her har det foregått en oppvåkning. Dette burde bemyndre israelske myndigheter sterkt, sier Utnem.

Sunt

Fortsatt okkupasjon av palestinsk land. Ulovlig bygging av nye bosettinger. Reokkupasjon av palestinske områder. Måltrettede likvideringer av palestinske ledere og ødeleggelser av palestinsk infrastruktur. Dette er faktorer som har fått mange til å lure på hva Israel holder på med, mener Utnem.

– Mange våkner opp til en bevisst holdning. Noe som vil være sunt innad i Norge: At også Israel-venner våger å kritisere.

I Mellomkirkeleg råd har de satt i gang samtaler om hvordan kirkens Midtøsten-strategi skal være framover.

– En palestinsk stat må komme, og det internasjonale samfunnet må støtte opp. Israel går nå langt over grensen til det andstendige, sier Utnem.

Biskopen i Agder, Olav Skjevesland, setter spørsmålsteget ved framferden til den israelske ledelsen.

– Vi må fra norsk side si at Israels framferd er uakseptabel og

inhuman. Hos norske kristne er det en grunnleggende lojalitet til Israel, men jeg mener Israel overreagerer ganske kraftig nå, sier han.

Ukritisk

Biskop Gunnar Stålsett mener at en del kristne miljøer og organisasjoner har vært til dels ukritiske i sine holdninger til Israel.

– Ingen land i Europa har hatt en slik sterk støtte til Israel som i det politiske miljøet i Norge. Holdninger som enkelte ganger har overgått israelernes. Men nå har det blitt større forståelse for de rettmessige kravene: Palestinerne har rett til en egen stat, og israelerne må få lov til å leve trygt innenfor egne grenser, sier Stålsett.

Han er kritisk til Israels bosettingspolitikk, som er et brudd med internasjonal rett.

– Det er en skam at enkelte kristne grupper i Norge støtter denne formen for okkupasjon. Det er også klart at metodene israelerne bruker i forhold til henrettelser av palestinere uten lov og dom, strider mot folkeretten, sier biskopen.

Økt forståelse

Han mener at religiøse ledere - muslimer, kristne og jøder - må ta et annet og mer selvstendig ansvar enn tidligere.

– Vi må skape en større avstand til egne politiske ledere og vise at den religiøse faktoren er viktig i denne sammenhengen, med Jerusalem som en hellig by, sier Stålsett.

Biskopen i Borg, Ole Christian Kvarme, har sjøl bodd 11 år i Israel, i tillegg til at han har jobbet i Midtøsten i storparten av sitt voksne liv.

– Stadig flere har fått øynene opp for kristne palestinere og kirker i det hellige land. Kristnes sympati med det jødiske folket er naturlig hvis vi ser på historien. Men det er viktig å bringe inn balanse. Vi må også tenke på våre kristne søsken i det palestinske landet.

– Det siste tiåret har kristne oppdaget våre palestinske trosfeller, og det har medført en forståelse for deres situasjon og nasjonsbygging. Vi må reagere på Israels okkupasjon og på deres menneskerettsbrudd mot palestinere, sier han.

Fungerende biskop i Nord-Hålogaland, Kåre Smeland, er skuffet over israelernes politikk overfor palestinere.

– Nå har israelerne gått over streken, og situasjonen er ille. Det finnes ingen engler på noen av sidene, men bombing av palestinske politistasjoner løser ikke den vanskelige situasjonen. Det er grenser for hvor mye israelerne kan gjøre og hvor krigerske de kan være, sier Smeland.

Fungerende biskop i Sør-Hålogaland, Tor B. Jørgensen, har over lang tid vært kritisk til Israel.

– Jeg mener dette er en rimelig utbredt holdningen i kristne kretser. Det er en prosess som har pågått i lengre tid, men som har blitt tydeligere de siste seks månedene. Israel isolerer seg nå fra det internasjonale miljøet generelt, men også fra mange av sine tradisjonelt sterke støttespillere - i de kirkelige kretser, sier Jørgensen.

Den pensjonerte feltpresten Ivar Aarthur har fulgt utviklingen i Israel siden 60-tallet. Han har jobbet i kibbutz, vært i FN-tjeneste i Libanon og har reist en rekke ganger i det spente området.

– Folk ser at Sharons dødslinje ikke fører noen vei. Blant vanlige kirkemedlemmer er det en økende kritisk stemme mot Israel. Tidligere fikk jeg anonyme brev og kraftig kritikk når jeg kritiserte Israels politikk. I det siste har jeg bare fått støtte, sier Aarthur.

Han mener stadig flere nordmenn oppdager at israelerne bryter folkeretten ved utbygging av nye bosettinger og likvideringer. Han trekker også paralleller til nazistene.

Undermennesker

– I Israel ser mange på palestinere som søppel, og det blir ikke motsagt fra toppen. Når israelske soldater under militær kommando skyter på palestinere, skyter de ikke på barn eller mennesker, men på det de ser som boss, sier Aarthur.

– Da tyske soldater skjøt jøder under andre verdenskrig, måtte de gjøre ofrene til undermennesker. Det er den samme mekanismen vi ser i Israel i dag, sier Aarthur.

Han er oppgitt over at enkelte kristne støtter israelske bosettinger på palestinske land.

– Hvis Gud ønsket å straffe israelerne en gang til, ville han neppe fått lov av de konservative norske kristne, sukker han.

Hentet fra Dagbladets debattsider:

Angrepet på USS Liberty i 1967

Angrepet av Israel. – 34 amerikanske soldater døde

I 1967, under 6 dagerskrigen mellom Israel og en noen Araberstater, var det amerikanske krigsskipet USS Liberty i internasjonalt farvann, 14 miles fra Sinai Peninsula. Israelske styrker var dypt inne i Sinai ørkenen på jakt etter retirerte egyptiske soldater.

USS Liberty, et krigsskip under 2 Verdenskrig, var blitt ombygd til et overvåkningsskip og utstyrt med det nyeste utstyret. Bla. TRSSCOMM, et system som leverte informasjon direkte til Washington.

Liberty hadde seilt til Sinai området for å overvåke de involverte partene i den tredje arabisk-israelske krigen som involvert Israel, Jordan, Syria og Egypt.

Kl 8:00, 8 juni 1967, kom 6 israelske overvåkningsfly som fløy over USS Liberty, som bar et stort amerikansk flagg. Kl 14:00 kom en bølge med lavtflyvende israelske jetjagere og bombefly (Mystere and Mirage-III) som gjentatte ganger angrep USS Liberty med raketter, napalm og kanoner. Angrepet varte i 20 minutter og skipet begynte å ta fyr. 8 av mannskapet lå døde og over 100 var alvorlig skadet, inkludert kommandør William McGonagle.

Kl 14:24, angrep 3 israelske torpedo båter det brennende skipet med 20mm og 40mm kanoner. Kl 14:31 klarte de å ødelegge den delen av overvåkningsutstyret lå. 25 nye amerikane- re ble drept.

Israelske torpedo båter sirklet rundt den brennende USS Liberty og skjøt på mannskapet som forsøkte å flykte fra flammene. Kl 15:15 ble mannskapet beordret å forlate skipet. De israelske krigsskipene nærmet seg og begynte å pøse løs med maskingevær mot livbåtene, og 2 av dem ble synket. Mens amerikanske soldater ble massakrert med kaldt blod, ble en redningsmisjon satt i verk av US sixth Fleet merkelig nok stanset av det Vite Hus.

En time etter angrepet forlot de israelske krigsskipene USS Liberty.

Det israelske angrepet drepte 34 amerikanske sjømenn og såret 171 (av et mannskap på 297), det verste tap som den amerikanske marine hadde hatt siden 2 verdenskrig.

Mindre enn en time etter angrepet fortalte Israel at deres styrker hadde begått en tragisk feil. Senere sa Israel at de trodde at USS Liberty var en egyptisk hestetransport. US Secretary of State, Dean Rusk, and Joint Chiefs of Staff head, Admiral Thomas Moorer, insisterte derimot at det israelske angrepet var med fullt overlegg og hadde som hensikt å senke Liberty. Det samme konkluderte 3 rapporter fra CIA; en av rapportene påsto at angrepet var under direkte ordre fra Israels forsvarsminister, Moshe Dayan.

I kontrast til amerikansk raseri over Nord Koreas angrep på overvåkningsskipet Pueblo, Iraks angrep på USS Stark og det siste angrepet på USS Cole i Aden, ble angrepet på USS Liberty hysjet ned av president Lyndon Johnson og forsvarsminister Robert McNamara.

Det Hvite Hus og Kongressen aksepterte Israels forklaring umiddelbart og glemte hele saken. Israel betalte senere \$6 mill for reparasjonene. Senere kom det fram at 2 israelske piloter som hadde nektet å angripe USS Liberty fikk fengselsstraffer på 18 år.

Overlevende fra angrepet nektet derimot å tie dette i hjel. De forsøkte å få til en åpen høring samt å fortelle om angrepet til media. Den

israelske regjeringen arbeidet intenst i kulisse- ne for å kvele deres røst, og gikk attpåtil så langt som å få pro-israelske grupper til å hevde at de overlevende av anti-semitter og Israel-hatere. Større tv-kanaler kansellert intervju med de overlevende og en bok om hendelsen av James Ennes ble droppet av forlaget. Den Israelske lobby anklaget ham for å drive propaganda for araberne.

Angrepet på USS Liberty ble omsider helt glemte helt til 2001, da overvåkningseksperten James Bamford kom ut med boka "Body of secrets". Der skriver han bla. annet at et overvåkningsfly fløy høyt over Liberty og tok elektronisk opp hva som skjedde der, uten at Israel var klar over det. Det amerikanske overvåkningsflyet har bevis for at Israelske piloter viste til fulle hva de gjorde når de angrep et amerikansk skip med det amerikanske flagg.

Hvorfor forsøkte Israel å synke en amerikansk overvåkingskip til en alliert. Trolig fordi "Liberty" observasjoner var motstridende med det Israel hevdet i begynnelsen på 6-dagers krigen, at Egypt først hadde angrepet Israel og at Israels angrep mot 3 andre araberstater var en gjengjeldelse. Faktumet var at Israel startet angrepet i rene Peral-Harbour stil som førte til at araberstatene ble tatt på senga og fikk ødelagt flyvåpenet.

Israel forberedte også et angrep på Syria for å ta de strategiske Golan Høydene. Washington advarte Israel om å ikke invadere Syria, som hadde forholdt seg rolig mens Israel angrep Egypt. Bamford sier at Israels offensiv mot Syria plutselig ble utsatt da USS Liberty dukket opp i nærheten av Sinai. Angrepet mot Syria ble satt i verk så snart Liberty var ødelagt.

Det som er mest trolig er at USS Liberty ble et hinder for Israels planer om å øke spenningen mellom dem å araberne i Mai-Juni ved å sette i gang en lenge-planlagt krig for å invadere og annektere Vestbanken, Jerusalem, Go-

lan og Sinai.

Langt mer sjokkerende var svaret til Washington, skriver Bamford. Tross for den overveldende mengden med bevis at Israel angrep USS Liberty og drepte amerikanske sjømenn med overlegg, så hysjet Johnson administrasjonen og kongressen ned hele hendelsen. Hvorfor ?

Politikeren Johnson, en mann som aldri var kjent for sine høye moral, foretrakk å dekke over hendelsen fremfor å fremkalle sinne hos en finansiell sterk støttespiller hos demokrate- ne. Kongressen var endra mindre villig til å røre denne saken.

Kommandør McGonagle fikk æresmedalje for sin og hans menns heltedåd - ikke i det Hvite Hus, som var skikken, men en obskur sere- moni på området til Marinen. På gravene til de falne stod det "døde i Middelhavet", som om de ble drept av en sykdom.

Et medlem av president Johnson's stab trodde at det var en mer kompleks årsak til tilslø- ringen: Johnson tilbød jødiske liberale betingelsesløs støtte til Israel, og en tilsløring av angrepet på USS Liberty, i gjengjeld for en nedtoning av den økende kritikken mot deres politikk i Vietnam.

Israel, som hevdet at krigen i 1967 var selvforsvar og at de ikke hadde noen ambisjoner om å utvide sine grenser, blir sterkt imotgått av Bamford. De som tror at Israel annekterte Vestbanken og Golan på lovlig vis tar feil.

Det som er enda viktigere (sett fra amerikansk hold) er at den lenge amerikanske tilslø- ringen av dette angrepet har nå åpnet for full etterforskning.

<http://www.lewrockwell.com/orig/margolis12.html>

<http://www.usliberty.org/>

Dette setter saker og ting i et litt annet lys.

Sjef-fadder for over 650 av de fattigste barn i verden!

Av Even Lorch-Falch

Vi fikk nylig et gedigent verk i hende, rikt innbundet og illustrert. Boken handler om en enkelt manns arbeid for de aller

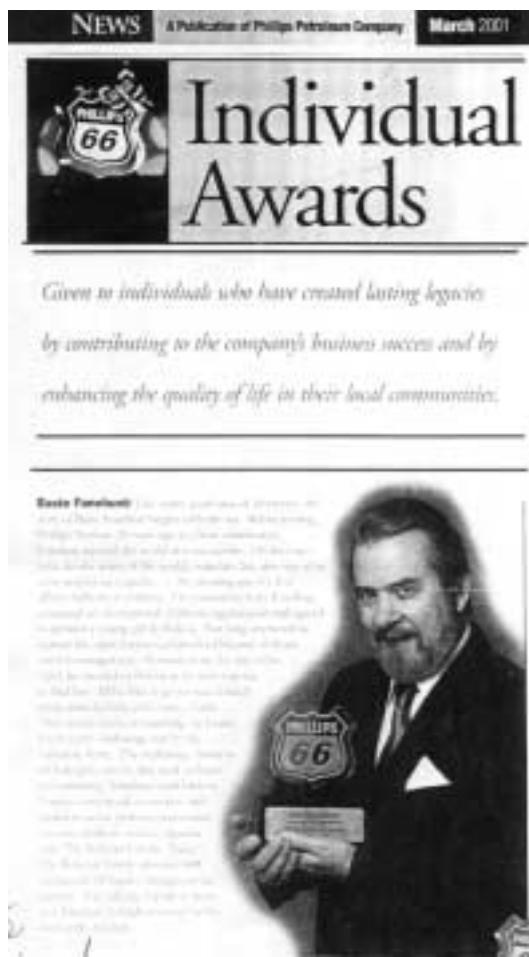
fattigste, barn i Bolivia. Da Norsk Barnefond sprakk, og det viste seg at ikke bare denne organisasjonen, men også andre, enten drev snusk eller det forsvant penger i administrasjon og byråkrati, bestemte Baste Fanebust seg for å bygge ut et faddersystem der pengene gikk direkte til de trengende. Han allierte seg med Frelsesarmeen, som det går an å stole på. Fra 1980 til i dag har Baste Fanebust egenhendig skaffet fadderhjelp til skolegang, klær, hus og bedre levekår med direkte hjelp til snart 700 barn. Indirekte har hans arbeid blitt mønster for andre fadderorganisasjoner. Langt større andel av vår bistand kommer de fattige til hjelp direkte. Oppskriften på Bastes praktiske hjelp får man klart og tydelig vink om i boken «Boliviafamilien» som omhandler Bastes innsats.

Vår gode venn Baste gikk i en særdeles nyttig lære hos faren Toralf Fanebust, tidligere redaktør av Brochmanns Samfunnsliv. I 50-årene drev han Sandnes & Jærens Avis. Toralf gikk inn for å hjelpe folk som lå nede, de mest utskjelte – ofrene for rettsoppgjøret etter krigen. Han skilte mellom bakmennene i Goebels smarte propagandamaskin og ofrene. Ola og Kari som lot seg lure, mens tyskernes fremgang på alle fronter imponerte de fleste de første krigsårene, var altså ofre, og fortjenste etter Toralfs mening slett ikke landssvikerstemlet. Men Toralf F. ble hånet og forfulgt. Da han avslørte at ledende menn bak landssvikkoppgjøret hadde stått i maskepi med tyskerne under krigen, ja, hadde bidratt til opprulling av motstandsgrupper som XU, slik at nordmenn ble fengslet og dømt til døden, ble Fanebust tiltalt, og dømt til tidens lengste straff – 1 år – for injurier, selv om han kunne bevise sine avsløringer. De klarte ikke helt å knekke Toralf, han fortsatte til sin død å kjempe for de mest forhatte og stemplete.

Toralf var en kompromissløs forkjemper for sannhet og rettferdighet. På dette punkt samsvarer farens og sønnens Bastes store innsats for undertrykte. Mens faren fikk hån, forfølgelse og straff for sin kamp, har sønnen Baste som er ansatt i Phillips på Ekofisk, fått heder og ros for sitt arbeid.

Baste er tildelt Frelsesarmeens ærespris, Boothprisen og Philips ærespris, Shield Award for sitt engasjement med Boliviafamilien gjennom 20 år. Vi gratulerer vår venn

Baste, og ønsker ham lykke til videre i kampen mot urettferdighet og fattigdom! Bestiller du boken Boliviafamilien, går inntekten til sko for fattigbarn i Bolivia. Samtidig får du innblikk i et fadderarbeid, som man kan stole på drives ærlig og redelig, uten snusk og byråkratisk fordyrelse. Kanskje vil du selv koste på et fadderskap til 100 kr i måneden? Skriv og bestill boken hos «Boliviafamilien», Postboks 220, 4098 Tananger.

Bonden hardt presset

Antall gårdsbruk stuper, bønderne seigpines og hele næringen trues av svekket importvern. Dagligvarekjedene vil presse jordbruksprisene ned og tvinger frem større og mer rasjonelle bruk.

OTTAR A. LØVIK

Radikale grep. Landbruket må gjennom en radikal omstilling, mener professor Reidar Almås. Han skriver historien om norsk landbruk og mener samdrift og «bonde-AS» i større grad må overta for familiebruk.

På fem år har 30 prosent av svinebønderne gitt seg og 20 prosent av melkeproduzentene. Det legges ned 2500 bruk i året, eller omregnet til mer fattbare størrelser: E-n bedrift i måneden med 200 ansatte strykes fra lønningslistene.

Distriktsargumentet til bondeorganisasjonene er i ferd med å bli undergravet av virkeligheten. Det er i distriktene de fleste brukene forsvinner. Pessimismen i næringen er stor, og ett av de få lyspunktene er forbrukerundersøkelsene som viser at nordmenn har stor tillit til norsk mat.

– Gjøres ikke noe, får vi ikke de unge til å ta over, ja da vil matproduksjon snart bli flagget ut, sier lederen i Norges Bondelag, Kirsten Indgjerd Værdal.

Dyster lesning

Før helgen la hun frem krav til en utviklingspakke for landbruket der staten må stille med gunstige låneordninger for bønder som trenger å investere nytt. 40 prosent av driftsbygningene er over 50 år gamle og bare 6 prosent er bygget etter 1990.

En fersk rapport fra Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) er dyster lesning. Ikke bare nøyer den seg med å beskrive de negative historiske utviklingstrekkene, men viser også at fremtidsutsiktene byr på betydelige utfordringer.

Landbruket vil få store problemer med å komme seg ut av det NILF kaller «hjemmemarkeds-klemmen» der importen øker som følge av krav både fra opinionen her hjemme og forhandlingene i Verdens handelsorganisasjon (WTO). Vi klarer ikke i samme tempo å svare med kommersiell eksport på grunn av for høyt kostnadsnivå.

NILF-direktør Leif Forsell mener det har skjedd en vesentlig maktforskyvning i matvareomsetningen, og at denne etter all sannsynlighet kommer til å forsterkes.

For kjedene i detaljhandelen har de siste årene styrket sin posisjon og blitt en sentral aktør med både markedsmakt og politisk innflytelse. Varehandelen utøver et sterkt prispress bakover i verdikjeden. Dette kommer i tillegg til det internasjonale trykket gjennom nye WTO-krav.

Urettferdig

Forsell har liten tro på Bondelagets utviklingspakke. Han føler seg langt fra sikker på at et

slikt tiltak vil gi de resultatene man ønsker om et styrket landbruk.

– Muligheten for å velge feil er stor, og fordelingen av investeringsmidlene kan fort bli oppfattet som urettferdig. Jeg tror det er viktigere at landbruket konsentrerer seg om råvarepriser, betaling for fellesgoder og de mer generelle rammene som gjelder for hele landbruket. Så får det være opp til bonden selv om det skal investeres for fremtiden, sier Forsell.

Seigpines

Professor ved Norsk senter for bygdeforskning, Reidar Almås, skriver historien om norsk landbruk. Også han vender tomme len ned for Bondelagets utviklingspakke, som han frykter vil skyte fart i antall nedleggelse.

– Noen blir prioritert, og de som får nei til investeringshjelp tror jeg fort bestemmer seg for å legge ned. I dag seigpines brukene, men med Bondelagets hjelp vil nedbyggingen gå vesentlig fortere. Denne satsingen betyr igjen at store bruk blir enda større, og det legges mer vekt på bulk-produksjon, sier Almås til Aftenposten.

Han mener bønderne må løsrive seg fra tradisjonen om familiebruk og heller gå mer over på felles «fjøs-selskaper», bonde-AS som i Frankrike der brukene kan pløye gårdsverdiene inn som kapital i selskapet. Forutsetningen er at de får beholde stordriftsfordelene.

– Det er hele tiden familiebruket som spøker i hjernen på folk. Jeg tror fremtiden ligger i samdrifter av ulike slag, og ikke i enmanns-

WILLOCHS KLARE TALE

Det er ingen annen løsning på Midtøstenkonflikten enn at Israel trekker seg ut av okkuperte områder øyeblikkelig, sa Willoch i et intervju etter at Sharon invaderte Ramallah og andre palestinske selvstyremråder i Midtøsten. Klarene kan det ikke sies.

DOJ

JAGLAND-FLAUSE

– Lønna er som mensjen. Den kommer en gang i måneden og rekker bare en uke.

Dette uttalte Thorbjørn Jagland til Aps landsstyre dagen før kvinnedagen 8.mars. Ikke rart Ap mister fotfestet blant folk flest.

DOJ

foretak med stor risiko på den enkelte og der bonden må springe enda fortere i tredemøllen, sier Almås.

I stedet for å bruke nær 1 milliard kroner i året på utviklingspakke, vil Almås bruke pengene på en omstilling der midlene brukes på kompetansebygging og hjelp til å skape ny virksomhet som baserer seg på de ressursene som finnes i primærnæringen.

Vår politiske framtid?

Folk undrast på kva veg den politiske utviklinga vil ta, sidan veljarane har spreidd seg over så mange 20%-parti? Då går det an å sjå på kor vidt partia har lukkast eller mislukkast med politikken sin. Kvifor har 50%-partiet, Ap, ramla ned på eit 17%-parti, og kvifor har Venstre som i min oppvekst trona som fleirtalsparti, i dag er blitt eit bøn- og nådeparti utan veljarar? Ja, kva med Sp, som i mange valperiodar var eit mangetalsparti? Og kva med KrF som før var over dei 20%, men no er hamna på 10%? Høgre held seg. SV er i framgang. Carl I. gjer det kvassast.

Det er ikkje uvanleg at «parti» blir sett på av veljarane som ei eksistensform, lik sau og hest; men er i røynda ei tankeform. Ei tankeform kan brått bli borte ettersom politikken skuffa veljarane. Men skuffelsen kjem gjerne av at veljarane har dikta si tru og sitt liv inn i tankeforma og på det viset har lurt seg sjølve.

Den gongen i 30-åra, då venstreleiarer Mowinkel ved rein diktning, for å berge skipsfarten ofra bøndene, skuffa Venstre så stort og grovt, at dei sidan har hatt vanskar med å reise seg igjen.

Senterpartiet – før Bondepartiet – blir

riven overende av overfloda på landbruk-svarer, skapt av ny teknikk i landbruket. Men kva med Ap? Partiet har utvikla seg gale vegen, frå ei Gerhardsen-tid med avbrote gevær, til ei tid med Nato og våpen, og frå ei organisert tid med stå-på-krava og til ei tid med å leggje seg flat for skinnkapitalismen.

KrF med Nils Lavik ved roret, danka ut Brochmannpartiet i Bergen. Lavik ville ha kristendommen inn i politikken. Men truleg så har dei bolde vestlandsridarane i dag gløymt kristendommen og istaden tar aktivt del i utraderinga av opprørsafghanarane i fjella der borte, med dei fårlegaste krigsvåpen som tenkjast kan.

Kva så med dei partia som har stigande veljarskarar bak seg? Kva med SV og Kristin Halvorsen? Ho bør driste seg til å gjennomgå alle landet sine ca 450 kommunar med tanke på å stryke kommunane si gamle gjeld. Gjer ho det, så er ho med på å desentralisere statsmakta og frigjere på nytt det kommunale sjølvstyre. Vil SV lære å sjå på pengar som det dei i røynda er, som fiktive storleikar til bruk i byte av varer og tenester.

Korleis vil så Frp gå fram? Frp sit snart

med veljarfleirtalet. Vil dei nytte makta si slik Ap gjorde? Dei har også hatt fleirtalsmakt. Som gamal brochmannist kan eg fortelje at i 1933 kom Nygårdsvold til makta i landet takka vere Brochmanns eine stemme! Under krigen rømde Nygårdsvold. Då han kom attende, gjekk han i spissen for å fengse dei som ikkje rømde – deriblant Brochmann.

Brochmann kasta ny visdom inn i norsk politikk, men blei inntil i dag bedømt som kvaksalvar. Korleis vil så Frp, når dei kjem til makta, karakterisere denne nye visdommen? Vil dei vere med på å frigjere samfunnet vårt for det kristeleggjorte knefallet for avguden Mammon? Eller vil dei fullt og fast setje sin lit til folket si ibuande evne til å leve i eit differensiert, spesialisert, levande og sjølvstyrt samfunn der kapitalen blir nytta som eit verdiløst, men tenande bytemiddel? Visakorta erstattar pengebruken.

Og til slutt. Vil Carl I. vere med på å trufne fram at Hedmarksvidda skal brukast til militærleikeplass, då tar han jaktgleda frå hedmarkingane og taper alle stemmene frå Årnes til Røros.

a.r.

Muslimane og renta – og poteta i åkeren

Når sevja steig opp frå trerota, så gjekk dei gamle ut i bjørkeskogen og tok bjørkebusker. Trea vart løypte, dvs never vart felt av tjukkaste trestammane og borken vart løypt av trestamma. Nevra skulle nytast til takteking og borken til å barke garn og nøter, så nøtene sto seg mot rotning.

Neverog bork, huder og skinn, saman med fleire slags kjerald og handylve kjøpte bergenskjøpmennene, lasta tilfanget inn i åttingane sine og rodde den lange vegen til Bergen for å handle til seg mjøl og mjød, sukker og salt. Dei rodde ut frå voren ved fjordbotnen og landa der, når dei ein gong kom attende.

Den gongen gjekk det på bytehandel. Pengane var ort, dalar og skilling. Handelsmennene var ikkje komne og slettes ikkje bankane. Hende det at ein gardbrukar lånte frå seg ei ku til naboen, så ville renta vere kalven, og lånte nokon frå seg ei tunne korn, var det korn attende som rente straks det kom ny haust. Eller kanskje var ikkje renta enno komen i allment bruk? Tjuveri er det ikkje begynt.

Renta var forboden i landet vårt etter Magnus Lagabøters lovverk, og etter Pavens lovverk, var renta synd og skam. Martin Luther vart samd med paven og dei rike fyrstane om å knekkje dei sydtyske bøndene for rentegjeld og skatt. Gjekk han ikkje

med på dette, så ville ikkje fyrst Fredrik vite av han. Men Luther fekk ialfall omsett Bibelen til lesande språk, og takk for det. Og i Bibelen står renteforbod!

Landet vårt, såvel som bygda vår, veks fram frå ingenting, frå vesaldom og fatigdom. Men ort og skilling vart til kroner og ører, fyrst danske, så svenske, så norske. Og renta kom, kanskje med Luthers knefall.

Men kva skal ein seie i dag? Innvandrarane som er muslimar, krev å få starte ein rentefri bank i Tigerstaden. Den store muslimske verda vil ha eit rentefritt pengestell! Renter er synd og skam ljomar det frå moskeane. Det same som gamle Clausen sa om kyrkja, då han starta Frikyrkja. Kyrkja var Djevelens verk.

Men sjå no kva muslimane har fått til utan renter, medan vi i vår kultur blir opplærte til å tru at utan renter på pengane, vert det død og undergang for landet. Ja, kva har vi verkeleg fått til med renteøkonomien vår? Vi har fått til noko som kallast oppgangstider og noko som kallast nedgangstider. Vi har fått rentestigning med etterfølgjande konkursar og krakk for dei små, og med rentefall, og etterfølgjande krakk for dei store.

Slikt som dette, kjenner ikkje den muslimske verda noko til. Dei har økonomi dei og. Professorar i hopetal held forelesingar på universiteta deira om kor galt det er, og kor galt det kan gå, straks pengane blir omgjort til gudebilete som kan yngle på børsen og i bankane, slik poteta kan yngle i åkeren.

a.r.

Trenger vi borgervern?

Det kunne vært en nyttig ting for Helge i Bergen 10. desember 2001 ca. kl. 0200.

Han satt stille i sin egen leilighet da døra til balkongen plutselig gikk opp. Inn kom det fire uniformerte politimenn. De hadde krabbet inn på hans balkong i 2. etasje ved hjelp av en stige. I sin egen stue ble Helge overfalt av de fire røverne (politimennene), satt på håndjern, fratatt nøklene til sin leilighet, dyttet inn i en politibil som stod ventende utenfor og kjørt til Haukeland sykehus, psykiatrisk avdeling.

På Haukeland sykehus, psykiatrisk avdeling ble han dyttet inn på et rom. Helge satte seg på senga og følte seg naturligvis ganske fortumlet. Han verken visste eller fikk noen forklaring på hvorfor dette, - ingen hadde konversert med ham under transporten til Haukeland, - alt foregikk bak hans rygg.

Etter en stund ble han fortalt av sykehuspersonalet at han var psykotisk og at han trengte medisiner. Helge protesterte selvfølgelig, men det hjalp ikke. Han fikk utlevert tabletter som han kastet umiddelbart. Etter hvert kom det flere overgripere (pleiere) og holdt ham mens det ble satt sprøyte på ham, NB! - mot Helges vilje!

Sprøyten gjorde ham sløv, ja, han følte seg direkte dårlig og neddopet. Omsider fikk Helge kontakt med venner og en advokat. Og etter at både Helge og flere av hans medhjelpere bedt hans "behandler", psykiater Madland flere ganger om en forklaring hvorfor han skulle være på Haukeland, ble han plutselig sluppet løs med ordene, " - - - håper jeg aldri seg deg mer".

Undertegnede vil også få lov til å legge til at Helge fikk aldri gjennom sitt ufrivillige "pasientopphold" spørsmål om hvordan han hadde det. Helge har gjennom sin advokat tatt ut stevning til retten for overfallet og frihetsberøvelsen, men retten avviste saken grunnet at han nå er en fri mann. Men siste ord i denne saken er ikke sagt. Overfall og kidnapping er ikke lovlig uansett hvem som utfører forbrytelsen. Helge har liten kontakt med sin familie og derfor er han et lett bytte for offentlighetens overgripere, og har gjennom flere år blitt forfulgt av dette - for de fleste - godt kamuflerte systemet. Men etter at han engasjerte advokat, har han fått fred i nesten et helt år, inntil overgriperne slo til igjen den 10. desember 2001.

Helge er ikke den eneste som har opplevet disse personforfølgene, og blitt brutalt revet ut av sitt eget hjem. Det er mange ensomme og venneløse som sitter neddopet og fortvilet bak psykiaternes lukkede dører. Og blant disse er det også politiske fanger! Det ble bekreftet av Arnold Juklerød i 1995.

Statistikken for tvangsinnleggelse i psykiatrien for Norden bekrefter at noe er mektig galt i Norge, - det viser også maktapparatets holdning til innbyggernes menneskerettigheter.

I år 2000 hadde Norge ca. 10.000 - ti tusen - tvangsinnlagte i psykiatrien, mens Sverige og Danmark hadde 1500 - 2000 hver, - dette til tross for at disse våre to naboland har et langt høyere innbyggertall enn det Norge har.

Er det noe rart at syke mennesker må stå i lange sykehuskøer? Borgervern kan være løsningen.

Velaug Lie, Oslo.

En levende tro gir bedre helse !

Leserinlegg, - 25. mars 2002:

I "Dagen" den 19. mars d.å kunne vi lese et innlegg av journalisten Ove Eikje med denne overskriften. Ved siden av Eikjes innlegg var det et bilde av Nils Adolf Retterstøl som er professor i psykiatri på Gaustad sinnssykehus, og som gir uttrykk for følgende, "Jeg synes at resultatene av denne undersøkelsen - (dvs. En levende tro gir bedre helse) - høres rimelige og fornuftige ut".

Hvorfor opptrer ikke Retterstøl og andre psykiatere - ved utførelse av deres psykiatriyrke - "rimelige og fornuftige" under denne vignetten om at "en levende tro gir bedre helse"? Jeg vet at mange psykiatere har en svært lite påaktet gudstro. Den politiske fangen Arnold Juklerød ble "behandlet" av Retterstøl. Retterstøl hadde et nedlatende og lite etisk / moralsk "behandlingsmønster" overfor Juklerød, - og etter 25 år døde Juklerød til slutt av summen av all den tortur som ble han til del på Gaustad sinnssykehus under Ødegårds / Retterstøls ledelse.

Modum Bads Nervesanatoriums store sønn gjennom tidene, og venn / kollega av Ødegård / Retterstøl, psykiateren Gordon Johnsen som var kristen, uttalte til Aftenposten den 27. desem-

ber 1975 (i forbindelse med sin 70-års dag): «Psykiatrien i Norge har hatt en fantastisk festlig utvikling». Og i dag skjønner jeg utsagnet til Gordon Johnsen etter å ha lest free-lance journalist Niels Chr. Geelmuyden sitt innlegg i Morgenbladet den 12. mai 1995. Flere unge kvinner skal ifølge forskningsrapporten ha reagert på "behandlingen" til Gordon Johnsen. Som regel ble de ikke vesentlig friskere av denne "behandlingen". Da ble de stort sett overført til Gaustad sinnssykehus for psykokirurgiske inngrep i hjernen, v/Sem-Jacobsen.

Psykiatrien påberoper seg ofte «Sann kristendom og sunn psykiatri» etter Gordon Johnsen. Den diakonale tankegang står bak (diakoni betyr tjeneste). Og diakonitanken er uttrykt i flere sammenhenger i nytestamentet, (bl.a. Luk. 10.40, Ap.gj. 1.17 og Ap.gj. 6.4).

En av hovedtankene ved diakoni er at den som vil være stor - (alle psykiatere som undertegnede har møtt vil være store og nedlatene overfor offer / pårørende) - skal være de andres tjener, - (Matt. 20.26). Hjelpen er et mål i seg selv. Den skal ikke ytes for å vinne tilhengere eller å oppnå fordeler for den som yter den. Diakonien uttalte hensikt er grenseoverskridende kjærlighet og personlig omsorg. Nestekjærligheten samler seg

først og fremst om den hjelpe-søkende for hans / hennes egen del, - (en side av denne nestekjærligheten, behovet for omsorg, ytdypet Gordon Johnsen i nevnte avisintervju 27. desember 1975 i Aftenposten, - og interesserte kan lese her).

Større forskjell på liv og lære - diakoni / psykiatri - som altså Gordon Johnsen stod fadder til og fikk trykt ut av seg, skal en lete lenge etter. Og Gordon Johnsen er i dag (han døde i 1983) en psykiatri-guru blant de sofistikerte psykiatrilakeier.

Og jeg er kjent med at også mord foregår i psykiatrikretser. Den 19. november 1990 ble Gaustad sinnssykehus politianmeldt for syv drap. Anmeldelsen er stilet til Politimesteren i Oslo, Kriminalavsnittet, Politihuset, Grønland. Anmeldelsen av de personer, overleger, psykiatere og annet personale ved Gaustad sinnssykehus, som var ansvarlige - direkte og indirekte - for døden til de syv personer som ble beskrevet på de vedlagte syv undertegnede og bevitnede erklæringer om hendelsesforløpet som fulgte anmeldelsen, og inkluderer hvertfall psykiater Steinar Lorentzen og den øverste ansvarlige på Gaustad sinnssykehus i perioden: Nils Adolf Retterstøl. Sic!

Thore Lie, Oslo.

Frå Aftonbladet:

Ariel Sharon hör till de kriminella i historien

Israels premiärminister Ariel Sharon hör inte bara till den politiska historien utan också, och i ännu högre grad, till kriminalhistorien.

Han trotsar FN:s resolutioner som kräver att Israel ska lämna de ockuperade områdena och låter i stället sin ockupationsarmé mörda, skada, skövla, förstöra.

Målet är att för gott annektera de palestinska områdena och driva palestinierna bort också från Västbanken och Gaza. Sharon och hans anhang har aldrig godtagit och kommer aldrig frivilligt att godta att palestinierna bildar en egen stat vid sidan av Israel.

Betecknande är att Sharon inte för ett ögonblick funderat på att säga ja till den nya, saudiska fredsplanen, den som innebär att alla arabstater, inklusive ärkerivalen Syrien, erbjuder det som de vettiga israeliska ledarna arbetat för och hoppats på i 35 år: erkännande, fred och normala relationer mellan Israel och arabvärlden

i utbyte mot att Israel ska lämna de områden som ockuperats sedan 1967.

Sharon har andra mål som han tycker är viktigare än fred och säkerhet. Han kräver sin hämnd. Han kräver vedergällning för allt. Han ska skipa rättvisa, sin rättvisa. Han njuter av att se palestinierna, vilka palestinierna som helst, lida och förnedras.

Sharon av 2002 är i allt väsentligt identisk med den vedervärdige Sharon som i början av åttiotalet hade ansvar för massakrerna i flyktinglägren Sab-ra och Shatila i Libanon.

Han har inte blivit mänskligare, inte mer demokratisk, inte mindre våldsbägen. Det enda mord Sharon ångrar är det han ännu inte begått, mordet på den palestinske ledaren Yassir Arafat. Nu försöker han att för alltid oskadliggöra honom.

Sharon är ett namn att lägga till raden av namn på politiska galningar som, om det funnes någon

rättvisa i världen, skulle ställas inför rätta och dömas hårt. Saddam Hussein är ett annat.

Ariel Sharon borde bli föremål för en kraftig diplomatisk isolering från världssamfundet, men USA:s president George W Bush fortsätter att ensidigt och ofreflekterat ge honom sitt stöd.

Och som USA sjunger kvittrar EU. Det betyder mer våld, fler mord, nya självmordsattentat i en ond cirkel som förpassar freden långt, långt bort i ett ouppnåeligt fjärran.

Heder åt biskop Martin Lind som under påskmässan i Linköpings domkyrka sjöng ut mot Israels USA-sponsrade aggressionspolitik.

Jag mår illa när jag tänker på att Sverige deltar i den så kallade kamp mot terrorismen som Bush USA på sitt sätt och för sin speciella syften planlagt och genomför.

Rolf Alsing

Littera(r) tur i Oslo

Da "Bør Børson og vi - med tanke på vår økonomi" ble servert i Romsås Biblioteks Filosofi-café nylig var det med pepperkaker til kaffen - Wienerbrødet hjemsoekte Stovner Bokcafé under Liv Heiers kåseri om "Sigurd Hoel - forfatteren, odølingen og europeeren" - og Mor Monsens kaker tok hjemstavn i Bjerke Filosofi-café "Det gode liv" - med "Livsløgn" som tema.

Livsløgn på tur

- Hvorfor setter ikke et umusikalsk flertall seg til å komponere veldige symfonier - som bare individer kan skape? skrev stortingsmann B. D. Brochmann (1881-1956) i "Livsløggen i faresonen". - I et blad, "Det gode liv", er målgruppen de på 45-50-pluss, menn inkludert, nylig lansert av Edda Aspeland, tidligere redaktør i Hjemmet, og Åse Myhrvold Egeland. Med vin, kjærlighet, reiser, helse og kultur - på blankt papir, ifølge Aftenposten.

På tur til Paris

Sekstiåttene, som tegnet "reichske" symboler på Sorbonnes vegger i Paris under studentrevolten i 1968, har nå penger, tid og vil oppleve mer - fra flower power til gullkantet visa. De utgjør 40 prosent av den samlede kjøpekraften i Norge. Og har tid til å handle. - Dessuten eier de 70-75 prosent av all formuen, opplyser trendforsker Kristin Undheim i Bengal Consulting.

På tur utover

Sigurd Hoel ("Syndere i sommersol") skrev: "Vi må orientere oss utover. For verden forandrer seg, tiden står ikke stille. Men med visse mellomrom, etter streiftog ut i det nye, kan det sees hvordan vår kunst og hele vårt åndsliv vender tilbake igjen, drevet av et riktig instinkt, og søker samling og fornyelse i det hjemlige, i det som var og alltid vil være norsk, og dermed ekte og naturlig for oss."

Littera(r) Lanser-tur:

I bokhandelen/ forlagsentralen@ forlagsentralen.no (tlf. 22 32 96 00)/ på lansersvein@ hotmail.com (tlf. 92 29 23 02):

- 1) "Pamfletten om ungdom og skole" av lektor Willy Flock, med rop til skolen, ikke i skogen, ISBN 82-7328-068-3, kr. 95,-.
- 2) "Partistyre og folkestyre" - Arne Garborg-pamfletten om Gr.l. § 49: "Det er folket som skal styre landet ved Stortinget" (ikke partiene), ISBN 82-7328-069-1, (bokmål) kr. 95,-.
- 3) "Uten fallskjerm rett i helvete", reformkritikk av rektor Jan Andrew Nielsen, illustrert av Vebjørn Sand, ISBN 82-7328-065-9, kr. 150,-.
- 4) "Waisenhusgutter" - 17 elevberetninger om kostskoleliv i Christiania/Oslo, ved lektor Willy Flock, ISBN 82-7328-067-5, kr. 245,-.
- 5) "På cruise - med Thalia og Freud" (samt rus-diagnostikk) av Victor Borg, ISBN 82-7328-062-4, kr. 150,-

Bevisst(løs)het og sprog

Av Svein Otto Hauffen

Det står skrevet: «Gi ikke djevelen rum!»! Bevisstløsheten er hans beste spiller. Hvor han ekspanderer friksjonsløst, henimot allmakt. Og selvsagt boltrer han seg best, hvor refleksjonene gjør seg selv. Hvor også trykkfeildjevelen driver sitt spill. Uttrykksmåten blir derefter.

Det ligger i kortene at trykkfeildjevelen kan forventes når temaet er bevissthet og sprog. Følgelig ble min artikkel med samme overskrift som her, nr 1/2002 utsatt for flere prentesvarte trykkfeil. Samt sitatforkludring. Det aktuelle avsnitt følger her - i uforfalsket form. Bevissthet oppstår ikke i søvne. Men når vi våkner. Høyere bevissthet fåes ikke gratis. Heller ikke på billigsalg. Den koster. Bl.a. kamp mot vanetenkning og egen ulyst eller motvilje mot våknere omtanke.

BDB påviser flere steder den almenngyldige psykologiske lovmessighet: «Den lavere bevissthet strider mot den høyere bevissthet!» Vår lavere bevissthet vil utstanselig være vårt talerør - for vårt hverdags-egos lavere impulser. Den vinner oftest en lett egoseier - så snart vi slapper av i skrift eller tale. Dagdrømmeri er gratis. Bevissthet derimot koster. Bl.a. oppmerksomhet og vilje til våkenhet og konsentrasjon. Det å bli mere oppmerksomme, våkne og bevisste i forhold til HVORDAN ting skrives - ikke minst i egne produkter - kan bidra til den bevissthetshøyelse som bl.a. BDB efterlyste. Da kan vi si med «Sorry» i Aftenposten: «Man bør kunne norsk for å bli statsborger. Og for å bli lærer?»

Strandebarm Prosti - nektes gudstjeneste i Kongsberg kirke !

Primo februar d.å. sendte undertegnede et brev til Kongsberg Menighet v/sogneprest Koksvisk for "lån" av Kongsberg kirke til Strandebarm Prosti for markering av sitt 5-års jubileum i forbindelse med innsettelsen av biskop Børre Knudsen som Prostiets rette tilsynsleder. Nedenfor figurerer brevet i sin helhet med små justeringer / endringer fra det opprinnelige, -

"Undertegnede, sammen med min familie, tilhører etter vært mange som støtter opp om Strandebarm Prosti. I september 2001 ble også Oslo (hvor vi nå bor) "innlemmet i Strandebarm Prosti", - det vil si at det ble holdt gudstjeneste i hovedstaden i regi av Prostiet på Norrøna Hotell, - og pr. dags dato holdes det gudstjeneste på Norrøna 2. hver søndag.

Nå er et av mine store ønsker at også Kongsberg skal bli "innlemmet i Prostiet" å få fotfeste der. Hvorfor akkurat Kongsberg vil noen spørre? Saken er enkel: Undertegnede er født (1944) og oppvokst på Kongsberg, men flyttet fra byen i 1964. Og hvorfor Strandebarm Prosti? På grunn av at Prostiet står på Bibelens grunn og taler ut fra den! Den Norske Kirke har av våre maktpersoner (leses: politikere / deler av biskop- og pretestanden m/flere) styrt og styrer kirken lenger og lenger ut på avgrunnens vei og mot stupet. Apropos: Dette gjennomsyrrer for øvrig store deler av vårt samfunn i dag, - også våre skoler med den oppvoksende slekt - dessverre! Og akkurat i dag me-

ner de samme selsomme politikere og maktens ledere at det ikke lenger skal være nødvendig å lære de 10 bud engang, kun ha kjennskap til dem, (avisen "Norge i Dag", lørdag 2. februar 2002). Og på grunn av alt forfallet i samfunnet i lengre tid har min kone og jeg sendt våre to barn på Kristelig Gymnasium både hva gjelder ungdomsskole og videregående skole.

Den nåværende "såkalte kristne" statsminister Kjell Magne Bondevik var statsråd i kirkedepartementet i Willoch-regjeringen på 80-tallet og var den som hadde ansvaret for å gå til avskjedssak mot sogneprest Børre Knudsen! Og Bondevik lyktes med avskjed av sognepresten i runde nr. 2, - i Lagmannsretten! Resultatet i Herredsretten var seier for sognepresten, - og etter min mening var det pga av dommeren sorenskriver Martin Beer som var / er katolikk, (å ta barn i mors liv ble for sterk kost for sorenskriveren tror jeg). Dette må være et tankekors for de protestantiske prestene i Den Norske Kirke. Og hva skjer i dag med Kautokeinopresten Berg Lyngmo? / Mehampresten Thorsen? Jo, nå er det statsråd Jon Lilletun, Kristelig Folkeparti i Bondevikregjering - I som tar seg av avskjedssaken mot de to. Lilletun lyktes som Bondevik med å få rett først i runde nr. 2! Ja, vi går mot stupet!

Det er en av flere årsaker til at jeg engasjerer meg og støtter opp om Strandebarm Prosti! Og greier vi ikke å stoppe Kirkens forfall i ti-

de går vi mørke tider i møte. "Den forsømmingssynd det er å teie når ein burde protestere, har gjort mang ein mann til kujon", (Abraham Lincoln).

Jeg håper disse ordene fra Abraham Lincoln vil vekke de rette tanker.

Primo april 1997 fikk Strandebarm Prosti sin første vigslate biskop, - biskop Børre Knudsen. Vi står foran et 5-årsjubileum, - og i den anledning kunne det være aktuelt å legge opp til en gudstjeneste i regi av Strandebarm Prosti i bl.a. Kongsberg, og så tett opp til denne datoen som mulig! Om dette ikke lar seg gjøre så kjenner jeg prestene i Strandebarm Prosti såpass godt at dem vil også si ja takk til en annen dato som måtte passe Kongsberg Menighet bedre.

Prestene i Strandebarm Prosti, Knudsen, Nessa, Bryn (som har slekt og venner på Kongsberg) osv. (de i Strandebarm Prosti som jeg har hatt mest kontakt med) vet at jeg kommer til å skrive til Kongsberg Kirke i vinter / vår 2002 - og herved gjøres det! Hva den offisielle 5-års markeringen skal bestå i, etter innsettelse av Børre Knudsen som biskop i Strandebarm Prosti, og hvor den skal finne sted, ja, det vet ikke jeg i skrivende stund, dog kan jo en gudstjeneste i Kongsberg Kirke nå i vår ytterligere være med på å markere dette 5-års jubileum.

Jeg ber og håper på snarlig og positivt svar på min forespørsel. Og når et positivt svar foreligger

vil Strandebarm Prosti selv ta kontakt med Kongsberg Menighetsråd / sogneprest Koksvisk om den rent praktiske gjennomføringen. Vi gleder oss allerede!

Kongsberg menighet som alle andre er selvsagt hjertelig velkommen til gudstjeneste i Kongsberg Kirke i regi av Strandebarm Prosti.

Svar sendes undertegnede."

Og svar fikk jeg ganske raskt, - og det lyder:

"Hr Thore Lie, Melkeveien 28 a, 0779 Oslo.

Strandebarm Prosti. Takk for brevet. Det ble behandlet i Menighetsrådets arbeidsutvalg 14. februar 2002. Jeg må bare meddele at forslaget i brevet ikke er interessant for oss.

Kongsberg den 15. Febr 2002
Arne Skjold Koksvisk"

Så da så! Og dett var dett! Uten påvirkning av leserbrevskribenten kan hver enkelt leser gjøre opp sin egen mening om hva sogneprest Koksvisk legger i orden, - " - - - - ikke er interessant for oss".

Thore Lie,
Oslo.

Fædrelandsvennen fredag 2. november 2001:

Scientologene i narkotikadebatten

Rune Steiro, Kristiansand

I Fædrelandsvennen tirsdag 30. oktober har en nordmann bosatt i København noe ytringer om narkomani. Det skremmende er hennes henvisning til «humanisten L. Ron Hubbard». Det er to alternativer for Trine Bergs henvisninger: Total uvitenhet om hvem denne mannen er, eller så er hun selv medlem av Scientologikirken. Hvem er så egentlig denne Hubbard? Hva står han for?

Scientologikirken er kjent som den mest hensynsløse og kriminelle kult internasjonalt, beskrevet som «religionens mafia» av eksperter. Knappt noen bevegelse har vært så omtalt de senere årene som denne. Dagspressen inneholder ofte reportasjer om dyre kurs og mennesker som sitter igjen med gjeld på flere hundre tusen kroner. De presenterer seg gjerne for eksempel på Karl Johans gate i Oslo, med spørsmålsskjemaer som skal teste ut personligheten. Senere kommer så tilbud om kursopplegg, som skal gi god bedring for det menneskelige sinn.

I Norden er det i første rekke Danmark som har stiftet bekjentskap med bevegelsen, hvor den da også ble sterkt beryktet for noen år siden. Jeg skal her gjengi baksiden av en bok (Kaj Moos: Scientology – videnskab eller svindel?) utgitt i Danmark i 1989:

«I Danmark er Scientology fradømt retten til den beskyttelse, der ligger i straffelovens

paragrafer 140 og 266b, henholdsvis blasfemi- og religionsbeskyttelsesparagrafferne. Det skete i Københavns byret 1974 og ble ikke ændret i østre Landsret i 1977. Som begrunnelse anførte retten bla. bevægelsens «propagandistiske virksomhed», «forretningsmessige organisation med krav om betaling av meget betydelige beløb for ytelser av forskjellige former for sjælesorg», «indsamling av personlige oplysninger og interne justisudøvelse» og «tydeligt tilkjendegivne intolerance overfor psykiatere, psykologer og annerledes tænkende». På grund av dette må Scientology af finde sig «med nærgående kritik av sine teorier og sin virksomhed». Scientology er på grund av dette «egnet til at vække skepsis og mistænksomhed».

L. Ron Hubbard er født i USA i 1911. Etter å ha hatt en fortid som science fiction-forfatter, utga han i 1950 den bok som skulle komme til å gjøre ham mest kjent som Scientologi-bevegelsens grunnlegger: Dianetik, den moderne vitenskap om mental sunnhet. Selve Scientologi-bevegelsen ble grunnlagt i 1954.

Bevegelsen utviklet etter hvert et internasjonalt nettverk med mange undergrupper. Hovedorganisasjonens navn var HASI (Hubbard Association of Scientologists International).

Scientologi-bevegelsen har ført en langvarig kamp i flere land for å få vern under religionsbeskyttelsesparagrafen. Mot slutten av 1970-tallet var bevegelsen virkelig i hardt vær.

Hubbard ble dømt for svindel i Frankrike, mens hovedmenn i bevegelsen har fått dommer for andre forbrytelser i USA. Hubbard levde mange år tilbake trukket på et skip i Middelhavet. Han døde i 1986.

Når man kommer et godt stykke opp i Scientologien kommer man til OT Level 3 – vel og merke hvis man har flere hundre tusen kroner å kaste bort. Der forteller L. Ron Hubbard om den galaktiske keiseren Xenu som kom til jorden i DC9 fly for 75 millioner år siden fordi det var overbefolkning i den galaktiske føderasjonen. Keiser Xenu løste dette problemet ved å fange befolkningen i elektriske nett, gi dem sprøyter for så å fryse dem ned i isblokker.

Disse ble fraktet med romskip til jorden og dumpet i forskjellige vulkaner, hvorpå disse ble sprengt i filler med hydrogenbomber. Dette gjorde at thetanene ble svimle og forlot kroppene. De ble skremt til blant annet Las Palmas og Hawaii (at Hawaii ikke eksisterte på den tid er kanskje uvesentlig), hvor de ble pakket i clusters. Hodepine skal være forårsaket av clusters vi har i hodet, de som ikke ble clusters ble Body Thetans (BT). BT kan forårsake mange problemer ellers i kroppen. Åndene etter disse romvesenene flyr fortsatt rundt på jorden, temmelig forvirret etter eksplosjonen som «drepte» dem, og de har en lei tendens til å klynge seg til våre kroppar.

Mange av våre lidelser er egentlig et resultat av dette. Men det er en redning! Hubbard påsto

ikke bare at han oppdaget disse romåndene, han oppdaget også hvordan disse drives ut! Men dette er topp hemmelige saker og kun tilgjengelig gjennom Scientologikirken, til en pris som ikke gjør det tilgjengelig for andre enn de rikeste. Hubbard fortalte også at han hadde vært på Venus og nesten blitt påkjørt av et fraktlokomotiv.

Alt dette tøvet kommer fra en paranoid person som misbrukte både alkohol og narkotika. Flotte greier. Det plager ikke meg at folk tror på vrøvl som dette, vi lever tross alt i et fritt samfunn. Det som gjør dette så ille er når scientologer og deres stråmenn åpenlyst lyver om hva scientologien egentlig er, og hvem Hubbard var.

Det finnes mange eksempler på at Scientologene ødelegger livet til mennesker som ofentlig kritiserer dem. Et eksempel var når de arrangerte falske bevis, som nesten sendte en kritiker i fengsel for bombetruer som Scientologikirken hadde skrevet på brevark de hadde stjålet av henne. Kulten ble tatt på fersk gjerning og dømt. Eksemplene fyller mange bind. Scientology er en forvirrende blanding av falsk og farlig psykoterapi, overforenklete, idiotiske og ubrukelige regler, ideer og science-fiction, vrøvl som presenteres til dets medlemmer som dypsindig spirituelle sannheter. Så vær så snill, ikke bland dette vrøvlet i norsk narkotikadebatt.

– Tomas-evangeliet representerer en annen religion

Tomas-evangeliet representerer en annen religion enn Det nye testamentes evangelier, sier førsteamanuensis Gunnar Johnstad.

Av Runar Mulelid

Det noe mystiske Tomas-evangeliet er blitt viet stor oppmerksomhet i det siste, enkelte har sågar hevdet at det på sikt vil bli en del av Bibelen. Førsteamanuensis Gunnar Johnstad er uenig, og advarer mot å oppfatte Tomas-evangeliet som et kanonisk evangelium på linje med Bibelens fire evangelier.

– Det strider radikalt med Bibelens innhold, og kan aldri bli et skrift som har noe i Bibelen å gjøre, sier Johnstad som er førsteamanuensis ved Norsk Lærarakademi i Bergen.

Fredag kveld holdt han foredrag i Maria menighet i Bergen under temaet "Tomas-evangeliet – hvorfor ikke?". Arrangementet var et samarbeid mellom Samråd på Kirkens Grunn (SKG) og sognepresten i Mariakirken. Johnstad viste hvordan Tomas-evangeliet skiller seg vesentlig fra evangeliene i Det nye testamentet.

– Frelsen gjøres til sjelstrim og består i å finne sin egen guddommelighet. Etter min mening er ikke et slikt buskap et evangelium, det gode budskap menneskene trenger å høre, understreket Johnstad.

Tomas-evangeliet ble funnet i en krukke i ørkensanden i Egypt så sent

som i 1945. Det ble første gang offentliggjort i 1956, og har de siste årene kommet i flere norske oversettelser. Skriftet, som i sin greske originaltekst trolig går tilbake til første halvdel av det andre århundret, er særegent ved at det bare inneholder ord av Jesus - visdomsord, lignelser og aforismer - fortalt uten fortellingsramme. De 114 såkalte logiene (gresk for «utsagn») har en nokså eiendommelig litterær form: De har ingen klar forbindelse seg imellom og er nokså tilfeldig ordnet. Mange presenteres som Jesu svar på disiplenes spørsmål eller som korte dialoger.

Ikke disippelen

Selv om det heter Tomas-evangeliet, er det høyst tvilsomt om det kan knyttes direkte til disippelen Tomas. Ifølge Johnstad mener de fleste forskere at forfatteren er ukjent, men at evangeliet settes i forbindelse med Tomas for å gi det en autoritet.

– Tomas-evangeliet fascinerer stadig flere mennesker, det blomstrer i kirkens randsoner, særlig i New Age-kretser, forteller Johnstad.

Tomas-evangeliet er farget av et såkalt gnostisk grunnsyn og gnostisk tankegang er den fortolkningsmessige nøkkel for hele Tomasevangeliet. Hovedbudskapet er at frelsen oppnås ved å finne sin egen guddommelighet. Menneskets grunnproblem er mangelen på visdom, ikke synden. Jesu lidelseshistorie, død og oppstandelse er ikke nevnt med et eneste ord. Jesus fremtrer ikke som et historisk menneske av kjøtt og blod, men som et tidløst vesen. Dette henger sammen med forakten for det

materielle i den gnostiske ideologien.

– Tomas-evangeliet representerer etter min mening en radikal omtolkning av den eldste kristendommen, vi har rett og slett å gjøre med en ny religion. Det forteller at frelsen er å finne Gud gjennom å søke innover i seg selv, og gjennom erkjennelse, kunnskap og selvinnsikt oppnå kontakt med sin egen guddommelighet. Synden anses ikke som et problem i det hele tatt, og Jesu frelsesverk er fraværende. Slik fjernes evangeliets anstøt, sier Johnstad.

Paralleller

Omtrent halvparten av Jesus-ordene i Tomas-evangeliet har mer eller mindre klare paralleller i Bibelens evangelier. Men selv om enkelte setninger er så og si identiske, er meningen ifølge Johnstad likevel en annen.

– Om ordene kan være like, får mange av dem en helt annen mening fordi de er satt inn i en annen sammenheng, understreker Johnstad.

Kommentar:

Fagereng sa: «Når vi har fått Johannes-evangeliet så trenger vi ikke noe Tomas-evangeliet»

Min kommentar: Uttrykket «guddommelighet» som Tomas bruker, står i strid med Gud er ånd som Johannes bruker. Den uttrykksformen «guddommelighet» som er hentet fra Tomas, er utenfra! «Guds ånd» som uttrykksform, er hentet innenfra fra menneskets oppvåkning til åndsvesener. **a.r.**

Juklerøds journaler er politikk og ulovlig skolenedleggelse

Diverse media har informert om Arnold Juklerøds journaler (eller svarteboka som han selv benevnte den) fra Gaustad sykehus som ble offentliggjort på internett, nøyaktig seks år etter hans død, den 25. januar i år.

Arnold Juklerøds ønske var at alt angående hans sak skulle offentliggjøres. Og da Stortinget sa nei! til offentlig granskning av hans sak den 31. mai 1996 er det nå helt naturlig at hans journaler blir offentliggjort på internett.

Nå kan det norske folk selv granske hvordan politiske fanger i Norge blir kneblet på norske sinnssykehus.

I Samfunnsliv 1. august 2001 skreiv også Synnøve Fjellbakk Taftø om psykiaternes makt og knep. I 1951 var professor Ørnulv Ødegård på Gaustad sinnssykehus arkitekten bak en ny sinnssykehuslov. Der ble det slått fast: "Alvorlig sinnslidelse" skulle etter norsk rett være nøyaktig det som undersøkende lege fant for godt å legge i begrepet på undersøkelsestidspunktet. Og slik har det vært siden. OBS! Professor Nils Adolf Retterstøl (også ved Gaustad og sterkt inne i Juklerødsaka) var nabo til departementsråden i Kirke, - utdannings- og

forskningsdepartementet som Juklerød avslørte angående den massive og ulovlige skolenedleggelsen. Arnold Juklerød har med sin kamp avslørt også de mest grove, grunnlovsstridige og kamuflerte metoder som maktapparatet bruker for å kjøre over både menneskeverd og demokrati.

Jeg merket meg også i en NTB-melding i Aftenposten og Dagen 28. februar 2002. Direktør Georg Apenes i Datatilsynet anmelder den som har lagt ut Arnold Juklerøds journaler på internett. Dette er kjente toner fra "makta" angående Juklerødsaka. Når maktpersoner blir avslørt blir dem desperate. Derfor brukte "makta" flere 10-talls millioner kroner av skattebetalernes penger for å kneble og ødelegge livet til den friske og meget intelligente mannen Arnold Juklerød. Så når nå direktøren og politikeren Georg Apenes sier de skyldige skal bli dømt og straffet er det en gledelig nyhet.

Politikernes maktarroganse kan vi fortsatt avsløre gjennom en massiv skolenedleggelse.

Velaug Lie, Oslo

Fra Morgenbladet:

Viljen til overvåkning

Av Truls Lie (08-03-2002)

Justisminister Odd Einar Dørum har fremlagt forslag til ny terrorlov. Men hvilken ny samfunnsmentalitet ligger bak et slikt tiltak?

Den nye terrorloven legges frem for Stortinget etter påske. Terrorloven åpner for utvidet bruk av utradisjonelle etterforskningsmetoder, lengre strafferammer, og forbud mot å skade «samfunnsmessige strukturer.» Den nye terrorparagrafen kriminaliserer mennesker som «tenker» på å gjøre skade: Kjøper du en kniv tenkt for å terrorisere kan du sperres inne i inntil 6 år, uten å ha forspøkt eller gjennomført handlingen. Dørum og hans departement skal visstnok være bundet av FN-konvensjonen fra 1999 og Sikkerhetsrådets vedtak fra september i fjor.

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) tar i sitt høringsvar sterkt til orde for ny adgang til bruk av romavlytting. Assisterende PST-sjef Stein Vale uttrykker overfor Aftenposten at når samfunnet bruker avansert kommunikasjonsutstyr og kryptering må man ty til tradisjonell romavlytting. Politiet ønsker nå ubegrenset adgang til overvåkning, uten som i dag å måtte dokumentere behovet.

Lovforslag kommer verken ovenfra eller fra intet. Lover innstiftes av mennesker, av tidens mentalitet, basert på redsel, eller fordi noen har nytte av dem. Mange er redde for at 11. september skal gjenta seg, og Bush utnytter dette for alt det er verd.

En rekke internasjonale lovforslag og -vedtak er nødvendige - la det være sagt. Men hvilken mentalitet gir grobunn for ønsket om mer kontroll?

Enhver statsmanns drøm er den store fiendefortelling - om du heter Bush, Blair eller Sharon. Politikere legitimerer således sin makt, bare de understreker og overdriver «terrorproblemet» ofte og lenge nok. Men deres og vår nye fiende er selvmordsaksjonisten. Muslimen som tror på himmelens belønning om han rammer imperialistene som sprer markedsliberalismen til ethvert verdenshjørne. Eller palestineren hvis liv er blitt så verdiløst og undertrykket at han ikke har noe å tape på å sprengte seg og undertrykkerens folk i luften. Gjengjeldelsesaksjoner fra de som ikke ble latt i fred.

Dessverre stimulerer dette til økt grad av kontroll i vesten. Vår demokratiske rett til individuell frihet innskrenkes av politikerne - de beskytter ikke lenger friheten de satt sin ære i å beskytte. Nasjonal sikkerhet er det nye: Bush's Patriotic Act of 2001 tillater overvåkning av internett, epost, beslaglegging av PC'er, inngrep i personlige finansielle eller medisinske data, arrestasjon uten tilstrekkelig grunn, samt skjult militærdømmestol.

Justisminister Dørum har tidligere besøkt New York og sett hva de mener med «null toleranse.» Han har sett nytten av en slik politiby - hvilken fordel det gir byens beste

borgere. En by full av politi, sikkerhetsvakter og overvåkning.

Men det er også en by av elendige, og mennesker som ikke kan innordne seg. I New York bor den norske kunstneren Vibeke Jensen, som for tiden viser utstillingen Closed Circuit i Trondheim. Hennes videoer kritiserer nettopp den overvåkning og kontroll byens avvikere utsettes for. Et «panoptisk» samfunn som skaper et vedvarende ubehag for oss som aldri vet hvor og når vi overvåkes - romavlyttet, filmet gatelangs, i banken eller observert fra satellitt. Jensen har fra sitt skjulte kamera filmet gatearrestasjoner, halliker, horer, slåsskamper, mentalt syke og tiggere. I Trondheim blir du selv overvåket i hennes «Kontrollrom» der du videoklippes sammen med New Yorks rariteter. Du blir oppmerksom på den allestedsnærværende overvåkingen. Profesjonelle konspiratører som spionerer på hverandre uten egentlig å vite hvorfor. Men hvem observerer hvem, og tilsynelatende på vegne av hvem?

Overvåkingssamfunnet fremmer en mentalitet som forsterker viljen til kontroll, til overvåkning, til å se farer og fiender - om det nå er på nyhetssendingene eller via videokameraer. En engstelse stimulert ytterligere av mediefokus på ulykker og kriminalitet. Og igjen stimuleres politikere på stemmejakt til å foreslå strengere lover - mer kontroll av hva man for tiden kaller unormalt.

En slik mentalitet benytter justisminister Dørum seg av. Mannen som en gang gikk til valg på at «Du er sjefen» har latt sin liberale holdning forsvinne på veien fra opposisjon til posisjon. Ikke en gang den nye straffelovkommisjonen som foreslår å avkriminalisere narkotikabrukere, blasfemi, og offentlig forhånelse av fremmede staters flagg, møtes med forståelse fra Dørum og hans regjering.

Kunstnere og intellektuelle har alltid vært et kritisk korrektiv overfor et sterkere kontrollsamfunn og ensidig fiendetenkning.

Men denne gang kommer også kraftig kritikk fra rettsvesenet selv - som ser hvilken vei den populistiske politikken bærer. Flere av de rundt trettifem høringsinstansene har stilt seg svært skeptiske til forslaget Stortinget snart skal behandle. Riksadvokat Tor Aksel Busch går sterkt imot hva han kaller helt unødvendig og uklar lovgivning. Og fra selve Dommerforeningen avviser flere høyesterettsdommere dette som «hastverkslovgivning» - enkelte bestemmelser kan være i konflikt med grunnleggende rettsikkerhet.

Terrorloven vil kunne ramme politisk opposisjon, frigjøringsbevegelser og andre kritikere og aksjonister som ønsker å forandre det samfunnet vi lever i. Vi som ikke er fornøyd med å være annenrangs amerikanere, opplever denne gang at Bush-vennlige politikerne blir irettesatt av selve rettsstaten.

Forslaget vil nok trenge ytterligere utredning. Inntil videre.

Rett til forskjell?

Khalid Salimi, Iver B. Neumann og Thomas Hylland Eriksen

26. februar 2002,

Med valget av Anders Fogh Rasmussen til statsminister i Danmark kom en politikertype av samme slag som Margaret Thatcher og Silvio Berlusconi til Norden. Dette er det historisk sus over, for det betyr at den gamle høyresiden, slik vi har kjent den gjennom hele etterkrigstiden, nå blir presset av en ny høyretendens - det er som om Fremskrittspartiet skulle ha kommet til makten. Den gamle høyresiden fant sin form i at borgerlige og kristne dannelsesprosjekter brynet seg mot en økonomisk liberal tankegang. I norsk historie gjenkjenner man disse motsetningene fra kampen mellom Høyre og mellompartiene, og fra partiet Høyres interne idédebatt, som har vært spenningen mellom det verdikonservative embedsmannshøyre og det liberale kjøpmannshøyre.

Ethvert samfunn må ha et prosjekt som holder det sammen. Der som samfunnsstenkingen ikke er tuftet på dannelses - altså at man stiller krav til at medlemmene av et fellesskap skal underkaste seg en læringsprosess - så må det i stedet bygge på tanken om at man allerede i utgangspunktet har et fellesskap. Dette fellesskapet må ha sitt utspring i ting som blod, språk og nedarvet tradisjon. Det må være etnisk. Gir man dannelsesprosjekter på båten, står man altså igjen med det etniske. Da blir det lite hyggelig å tilhøre en minoritet, særlig når man ikke kan være med på å definere kravene til å være medlem av et fellesskap.

Det som har skjedd i Danmark, er at de borgerlige dannelsesprosjektene er kommet på defensiven. Fogh Rasmussen rir så inn på en bølge av fremmedhat, holder en nyttårstale der han feirer teknisk kunnskap som samfunnsbyggende og nyttig mens kritisk tenkning blir avskrevet som samfunnsundergravende og unyttig, og i tråd med dette foreslår han blant annet 100 millioner kroners kutt i bevilgningen til universitetene. Like alvorlig er forslaget om å legge ned flere institusjoner, blant annet Senter for menneskerettigheter. Det dreier seg om en grunnleggende skepsis til dannelsens verdi, og en tilsvarende bejubling av livets økonomiske sider. Tilsvarende tendenser er lette å få øye på i Norge.

Det har selvfølgelig sine fordeler å gi dannelsesprosjekter på båten. Men oppgir man tanken om dannelses, faller man altså tilbake på et fellesskap basert på etnisk likhet. Med en slik langsiktig trend som bakteppe får man så først 11. september i fanget, og så æresdrapet på Fadime Sahindal i Uppsala. Resultatet er en umiddelbar dreining i retning av en stadig sterkere vektlegging av likhet som inngangsverdi i samfunnsdebatten.

Omfavnelsen av likhet kan være politisk progressiv. I en situasjon der et samfunns hovedproblem er økonomiske skjevheter - eller der målet er lik rett til utdanning eller lik rett til religionsutøvelse - er det all grunn til å støtte det. Historisk sett var likhetsparolen venstresidens kampprop

mot høyresidens borgerlige dannelsesprosjekt. Men da dreide det seg om likhet i betydningen likeverd, og ikke som kulturell likhet. Når SV-politikere i kjølvannet av 11. september og æresdrapet i Uppsala er blant dem som roper høyest om at de samme krav skal stilles til dem de ofte kaller «innvandrere» som til «alle andre», dreier det seg ikke om likhet i betydningen like rettigheter. Det dreier seg om kulturell likhet, og for å få til dette må man ty til assimilering; å bli likedan. I beste fall gir dette aksept og ikke respekt. Da er det grunn til å frykte at ønsket om et mangfoldig samfunn heller er begrundet i tillært «politisk korrekthet», snarere enn et reelt ønske.

Når kravet om likhet overtrumfer alle andre krav, står man i farten i fare for å glemme en annen demokratisk dyd, nemlig retten til og respekt for forskjell. Oppstår det politiske situasjoner der man må tenke i forskjeller, det være seg mellom mann og kvinne, ulv og menneske eller norsk og innvandrer, reagerer de fleste norske politisk aktive mennesker i dag ved å heise likhetens fane.

Det vi trenger nå er ikke mer likhet. Det er mer likeverd, og måten å oppnå det på er ved å skape mer aksept for forskjell. Det vi trenger er rett og slett et nytt dannelsesprosjekt, der vi kan strekke oss mot å leve i forskjell. Et slikt prosjekt må ha brodd både mot de nyliberale ensidige økonomiske fokus, mot den tradisjonelle venstresidens likhetsbesvergelse og mot tendensene til etnisk fellesskapsromantikk - som for øvrig finnes både blant etniske norskinger og blant minoriteter. Vi etterlyser kort sagt en radikalisert utgave av det gamle borgerlige dannelsesprosjektet, der fellesskapet defineres i fellesskap.

Vi har i flere år registrert en økende tendens til vestlig selvgodhet, også i intellektuelle miljøer. Nå er det allment akseptert å «kalle en spade for en spade» og skryte av at man ikke ligger under for den hyklerske «politiske korrektheten» som angivelig tidligere har gjort det umulig å føre en ærlig debatt om dilemmaene i det multietniske samfunn, kulturelle overgrep innad blant minoriteter og desslike. Under debatten om æresdrap og tvangsekteskap har avislesere fått inntrykk av at «de intellektuelle» og «antirasistene» stilltiende har godtatt uverdige handlinger og holdninger hos minoriteter, stort sett uten at slike insinuasjoner har vært belagt med kilder. (Et unntak er Nadia og Jeanettes kronikk i Dagbladet 11.02.02, der forskningsleder Jon Pedersen kritiseres for å ha gitt en kulturell forklaring av arrangerte ekteskap.)

De fleste som driver med antirasistisk arbeid, har liten grunn til å føle seg truffet av beskyldninger om at

de overser overgrep innad blant minoriteter. Antirasisme er ikke kulturrelativisme, men tvertimot innsats for likhetsbehandling og individuelle menneskerettigheter, altså et dannelsesprosjekt. Imidlertid må det legges til at alle mennesker har krav på den samme respekt, uansett hvilken hudfarge, religion eller kulturell bakgrunn de måtte ha. Likeverd defineres dermed som noe annet enn likhet. Å forstå dette er også en viktig del av et dannelsesprosjekt i vår tid. Det som i dag bekymrer oss, er at denne respekten kan gå tapt i den generelle iveren etter å utrydde brudd på menneskerettigheter blant innvandrere. Blant de indirekte ofrene for æresdrapet i Sverige vil det uten tvil være innvandrere fra fjerne strøk som får det enda vanskeligere på bolig- og arbeidsmarkedet enn tidligere.

Et år etter at Benjamin Hermansen ble myrdet, utga Marianne Gullstad boken «Det norske sett med nye øyne». Der skriver hun at grensene for offentlig samtale om etniske minoriteter har flyttet seg i senere år. Med solid belegg viser hun at både presse og forskere i Norge er blitt gradvis mer respektløse og nedlatende i sin behandling av minoriteter.

I en slik situasjon er det nødvendig å ha flere tanker i hodet på en gang. Vi tar naturligvis avstand fra alle overgrep og brudd på rettigheter, uansett hvem som måtte være gjerningsmannen eller -kvinnen. Samtidig insisterer vi på dialogen og respekten for annerledes tenkende, noe som betyr at det er nødvendig å slippe til mange stemmer og behandle dem med respekt i stedet for å benytte skjulte mikrofoner. Det må være mulig å si at de som har frontet kampanjen mot tvangsekteskap, utfører en heroisk innsats for frihet og likhet, og samtidig advare mot at alle former for annerledeshet blir betraktet som en trussel mot vestlige verdier. Toleranse, respekt for annerledes tenkende og evnen til fordomsfri dialog påstås å være den vestlige kulturs høyeste verdier. Det tilhører historiens ironi at det i påfallende mange tilfeller er ikke-hvite mennesker - fra Gandhi, Mandela og Dalai Lama til våre lokale helter og heltinner - som er de ypperste representantene for disse verdiene. I den nære fremtid vil det ikke være dem som roper på mer likhet i betydningen ensretting, men dem som krever likhet i betydningen likeverd, som fortjener applaus. De støtter selvfølgelig verken æresdrap eller tvangsekteskap, men de vet og respekterer at ulike mennesker har forskjellige syn på det gode liv. De forstår nødvendigheten av å kunne barbere seg uten å skjære av seg nesen.

JENTE MED NORDNORSK TÆL!

Selv synes den nordnorske rabulisten Ida Norheim Hagtun fra Andøya det var artig å provosere litt. Det greide hun da også, for USAs utenriksminister, Colin Powell, mistet både munn og mæle da han på direkten på MTV fikk spørsmål om hvordan det var å representere et land som blant mange står for det man kan kalle "satans politikk".

Etterpå har Ida fått hat-brev fra amerikanske patrioter. Hun velger nå selvfølgelig å ligge lavt i terrenget i tiden fremover.

DOJ

To bøker – én sannhet

Noen vil hevde at forskjellene mellom Bibelen og Koranen er små og uviktige. Høgskolelektor Jan Rantrud sier i sitt motsvar at de umulig kan ha lest noen av bøkene.

Av Johanna Hundvin Almelid

Trofaste Dagen-lesere har etterlyst en oppklaring som forteller hva de vesentlige forskjellene mellom Bibelen og Koranen består i. Som ekspert på området, påpeker Jan Rantrud straks forskjellene i synet på Gud, mennesket og skaperverket.

– Det er utenkelig i Koranen at Gud kan være inkarnert - kommet i kjød som menneske. I islam er Jesus Guds inspirasjon - kommet i ånd, fordi det er det åndelige som forbinder Gud og mennesket. Det fysiske skaperverket er til for menneskets del og har bare verdi i den grad det har nytteverdi for oss mennesker. Ser vi hva Bibelen sier, vil vi finne at mennesket, som er skapt i Guds bilde, er skaperverkets tjener og at skaperverket har en egenverdi.

Overtatt stoff

– Men der er unektelig en del likheter mellom Bibelen og Koranen?

– Ja, og det skyldes at svært mye av Koranen bygger på overtatt stoff fra Bibelen. Man finner igjen versjoner av de samme historiene og de samme personene. Stoffet har sin opprinnelse fra Bibelen, men har fått en annen form.

– Kan du gi et eksempel på det?
– Koranen beretter for eksem-

pel utførlig om Abraham og gjengir mange av de samme historiene, men den gjør det med sin egen vri.

– Koranen har også mye å si om Jesus, men det meste går ikke opp med det evangeliene sier om ham, ifølge Rantrud.

– En leser skriver til oss at det ikke er noe skille mellom religion og politikk i Koranen, og at det i praksis betyr en ettpartistat?

– Akkurat det er en avsporing. Leter man godt i Koranen og Bibelen, vil man finne alle varianter av et slikt syn presentert der. Det er ingenting i islams trosgrunnlag som sier at vi må ha en ettpartistat. Islam kan gå godt i lag med flerparti eller parlamentarisme, så den forskjellen fins ikke.

– Den samme leseren gjengir flere sitat fra Koranen og Hadit som sier at muslimene er de beste blant alle folk, og at det innebærer døden for en muslim å vende seg bort fra sin tro. Han viser også til sitat som sier at «ingen muslimer burde drepes for å ta livet av en vantro». Med andre ord en aksept av etnisk rensing?

Blander sitat

– Her blander man sitat. Dessuten kan man ikke bare henvise til Hadit uten å spesifisere det noe nærmere. Hadit er tradisjonen om Muhammeds liv og lære, som tilsvarende et enormt verk. Det har varierende status og gyldighet i islam. Med andre ord: Man kan ikke bare se disse sitatene avgrenset fra resten.

– Leter man for eksempel etter utsagn om etnisk rensing i Bibelen, vil man finne at den er full av det.

– Kan du gi et eksempel på det?
– Ja, jeg kan nevne hele Josvas bok.

– Hva er så de vesentlige for-

skjellene mellom Bibelen og Koranen da?

– Når det gjelder de mer synlige tingene, er det bare å vise til Jesus og

forsoningen. Jesus er ikke Guds sønn i islam. Han er ikke Gud inkarnert og det trengs ingen forsoner mellom Gud og oss mennesker. Her står mennesket mellom Gud og skaperverket, og det er absurd å tenke seg en mellommann mellom Gud og mennesket. Som religioner er de innbyrdes uforenlige, og de kan ikke begge være sanne.

– Men du må jo innrømme at det faktisk er store likheter også?

– Ja, på samme måte som det fins likheter mellom alle religioner hvis man bare leter etter dem. Det gjelder å forstå og finne de vesentlige forskjellene, ellers forstår vi ikke noen religioner.

– Du har jo lest både Bibelen og Koranen, hvilken bok likte du best?

– Det er et vanskelig spørsmål, all den tid at Bibelen avslører sannheten om meg selv og mitt liv. Da blir det for lett å si at jeg liker den.

– Men når det gjelder hvilken bok jeg vil bygge livet mitt på, har jeg ikke noe valg. Da velger jeg Bibelen fordi den forteller sannheten.

Rantrud mener at innholdet i Koranen «klør bedre i øret.»

– Vi vil jo gjerne høre om hvor store og enestående vi er. Koranen fremstiller mennesket nærmest som en halvgud, det eneste vesenet som kan ha et personlig samfunn med Gud. Selve ordet islam betyr nettopp det - et personlig samfunn med Gud i lydighet, hengivelse og underkastelse, opplyser Rantrud.

ISRAEL

av Kjell Inge Johnsen

Formelt er landet et demokrati, men innenfor jødernes «bibelske hjemland» er det tilsynelatende bare plass til ett folk - og én historie. Israel er tilsynelatende unntatt mange regler som gjelder for andre siviliserte og demokratiske nasjoner. Landet lager «masseødeleggesvåpen» (atomvåpen, kjemiske våpen og bakteriologiske våpen), bryter utallige FN-resolusjoner, overholder ikke avtaler som Oslo og Wye, har gjort tortur mot palestinere til et legitimt virkemiddel og begår systematiske brudd på menneskerettighetene. Hadde noen av nabolandene oppført seg på samme måte ville de utvilsomt ha blitt bombet - og de blir det. Det er utenkelig at noe lignende skulle skje med Israel.

Fra en militær synsvinkel har staten Israel vært en ubetinget suksess. Med en av verdens mest slagkraftige hærstyrker til disposisjon troner Israel som regionens ubestridte Goliat. Men fra mange andre synsvinkler er Israel en fiasko. Idealismen som preget mange av de sionistiske miljøene i opprinnelsen, er borte. Drømmen om et sekulært, pluralistisk, liberalt samfunn bygget på sosialistiske idealer som likeverd og solidaritet er for lengst død. Israel fremstår i manges øyne som en permanent og ideologisk motivert apartheidstat, der religion og etnisitet bestemmer innbyggerens status.

Når KrFU representanten snakker om Israel som et demokrati, lurer jeg på om demokratiet i Kvite-seid fungerer slik som det her framgår fra Israel:

At Israel er et «etnokrati» kommer blant annet til uttrykk i at 75 % av jorden i Israel ikke er tilgjengelig for palestinere. Og selv om dette er statlig jord som bare kan anvendes av jøder, så er utbyggingen av denne jorden overlatt til ikke-statlige organisasjoner som the Jewish Agency og Jewish National Fund. Israelske borgere kan ikke stille disse til ansvar for noe som helst. Samtidig er de geografiske grensene for Israel meget uklare. De 350 000 settlerne i de okkuperte områdene tar med seg sin juridiske status som israelske borgere inn i et områ-

de som formelt ikke er israelsk. Rettigheten følger altså etnisitet innenfor et område som statlig sett ikke er klart definert, og dette er jo en helt unik situasjon.

Israel vedtok for øvrig en lov i 1985 som bestemmer at alle som jobber for at Israel ikke skal være en jødisk stat, ikke kan delta i valg.

Blant Israels 4,8 mill. innbyggere bor det 1 million palestinere med israelsk statsborgerskap. Disse blir behandlet som annenrangs borgere, blant annet fordi mange lover gir jøder fortrinn fremfor arabere. En rekke arabiske landsbyer i Israel blir behandlet som om de ikke eksisterer, selv om innbyggerne formelt sett er israelske statsborgere. Hundretusener av arabere har siden 1948 fått sine eiendommer konfiskert av israelske myndigheter, og svært få av disse har mottatt noen form for kompensasjon. Når staten har behov for land, har den i nesten alle tilfeller bare behov for land som eies av palestinere. "Loven om tilbakevending" av 1950 gir paradoksal nok enhver jøde som ankommer Israel automatisk rett til statsborgerskap, samtidig som palestinere ikke har noen mulighet til å vende tilbake.

Dr. Israel Shahak, professor på Det hebraiske universitetet i Jerusalem har i forbindelse med diskrimineringen av palestinere skrevet: "Man kan se mange former for diskriminering overfor Israels arabere hva menneskerettigheter angår. Vi kan ikke dele opp rettferdigheten for hvis vi gjør det, vil vi indirekte rettferdiggjøre diskriminering mot jøder i for eksempel Paris."

I sin bok om statlig rasisme i Israel (Le Racism de l'Etat d'Israel) har Shahak også beskrevet hvordan utdanningsinstitusjonene benyttes som et ideologisk våpen av Israel. I skolene nevnes ikke ett ord om de nesten 2000 år av Israels historie under diasporaen da det nesten ikke befant seg jøder i landet. Ikke nok med at det ikke undervises i palestinsk historie på israelske skoler; det er i praksis forbudt å undervise i emnet for arabiske skoler i Israel.

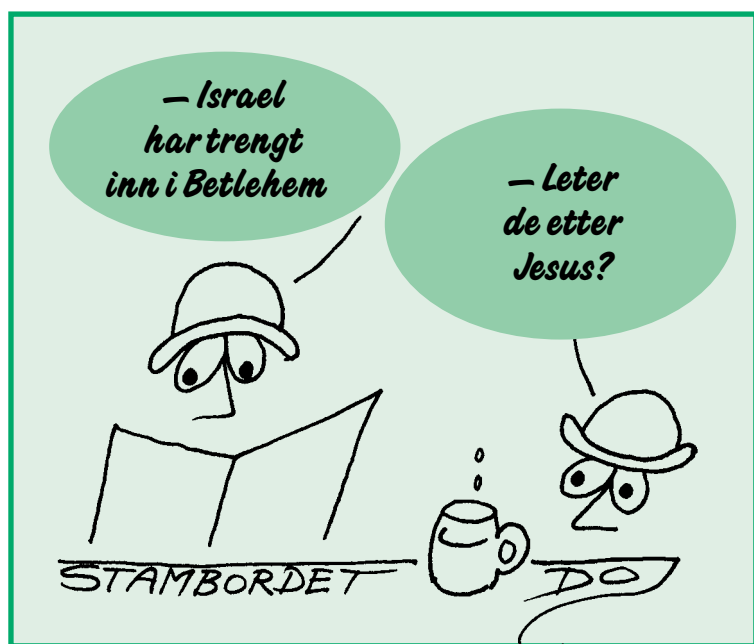
Som det er langt mellom Kvite-seid og Jerusalem, er det også langt mellom vestlig demokrati og israelsk etnokrati.

Kjellemann

Merk:

Kt.nr. 0801 31 59506 i Sparebanken Volda og Ørsta er avslutta. Kt.nr. 3992 07 32589 i same bank skal nyttast.

For kontingentinnbetalingane nyttar ein som før postgironr. 0532 08 40645

EU-BYRÅKRATENES SLUDDERFORSLAG

Et nytt forslag fra EU vil få store konsekvenser for den norske elgjakten. Kravet er at kjøttet skal i kjølelager samme dag som elgen er skutt. Brytes disse reglene kan kjøttet verken gis bort eller selges som mat.

I Norge har vi jaktet på vilt i tusener av år. EU's strupetak på norsk jakt og fiske er uhorrt. Som EØS-medlem må vi innrette oss etter disse Romerrikets lakeier, men det vil antagelig føre til ulovligheter og juks, noe som er en logisk følge av slikt byråkratisk sludder. EU klarte i sitt mesterstykke å få slutt på slaktingen på gårdene. Gjennom århundrer har dette foregått uten problemer. Så kom restriksjoner på fiskeforedlingen: vannkvaliteten må opp på fiskefabrikkene ellers blir de stengt (kravet kommer altså fra land i Europa som har verdens dårligste vannkvalitet). Nå er det elgjakten som skal til pers.

Er det rart EU-motstanden er sterk i nord?

DOJ

Samfunnsliv

Redaksjon og ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 480,- pr år
kr. 240,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
1. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta